

SZOMBATHELY2030

A VÁLSÁGÁLLÓ TUDÁSGAZDASÁG MEGTEREMTÉSÉÉRT

Készítették:

Tóthné Temesi Kinga irodavezető Közlekedéstudományi Intézet
Huszár Ildikó ügyvivő szakértő Pécsi Tudományegyetem
Haklits András szakoktató Pécsi Tudományegyetem
Dr. Rab Árpád egyetemi docens Budapesti Corvinus Egyetem
Dr. Eigner György intézetigazgató Óbudai Egyetem
Lenkai Nóra rektori megbízott Eötvös Loránd Tudományegyetem
Kovács Tamás PR-vezető FALCO Zrt.
Sárközy Zsuzsanna szociológus-közgazdász
Dr. Barta Balázs ügyvezető Pannon Gazdasági Hálózat
Dr. Lados Mihály egyetemi docens Széchenyi István Egyetem
Horváth Zoltán igazgató AGORA Szombathelyi Kulturális Központ
Gyulai Tamás közgazdász
Bokányi Adrienn tanácsnok Szombathely Megyei Jogú Város
Németh Ákos tanácsnok Szombathely Megyei Jogú Város
Tóth Kálmán képviselő Szombathely Megyei Jogú Város
Sütő-Komláti Gyöngyvér irodavezető Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala
Városfejlesztési Iroda

**SZOMBATHELY VÁROS KÉPES ARRA, HOGY TÉRSÉGI SZERVEZŐERŐKÉNT
MINŐSÉGI KÖRNYEZETET BIZTOSÍTSON LAKOSAI ÉS VÁLLALKOZÁSAI SZÁMÁRA.
A VERSENYKÉPESSÉGET ÉS A MODERN VÁROSI LÉTET A PARTNERSÉGET ÉS A
NYÍLT KOMMUNIKÁCIÓT ALAPÉRTÉKKÉNT VALLVA VALÓSÍTJA MEG.**

Szombathely 10 éves gazdaságfejlesztési programja a fent megfogalmazott általános jövőképhez illeszkedik, annak szerves részét alkotja. Ezen túlmenően azonban cselekvési tervet is meghatároz, konkrét fejlesztési programot. Válságálló, minőségi munkahelyek megteremtése révén Szombathely vonzó célpontja a meglévő vállalkozások fejlesztéseinek, illetve új vállalkozások megtelepülésének. Ezt a célját úgy éri el, hogy egyszerre mozdítja elő a már betelepült, főleg gépipari, azon belül autóipari vállalkozások rugalmas szerkezetváltását és új, elsősorban egészségipari munkahelyek létrejöttét. Tudatos oktatási, képzési és kutatás-fejlesztési orientációjával pedig ösztönzi a fenti folyamatot, egyúttal segítve a helyi munkavállalók képzését és átképzését.

Szombathely célja az ipari több lábbon állás jelentette biztonság erősítése mellett a környezeti fenntarthatóságra törekvés, a környezettudatos és intelligens megközelítésre épülő innovatív lehetőségek hasznosítása, és a több irányból érkező fejlesztési források aktív felhasználása úgy, hogy mindez Szombathely város harmonikus fejlődését eredményezze és a városban élők életminőségének javítását szolgálja.

Tartalom

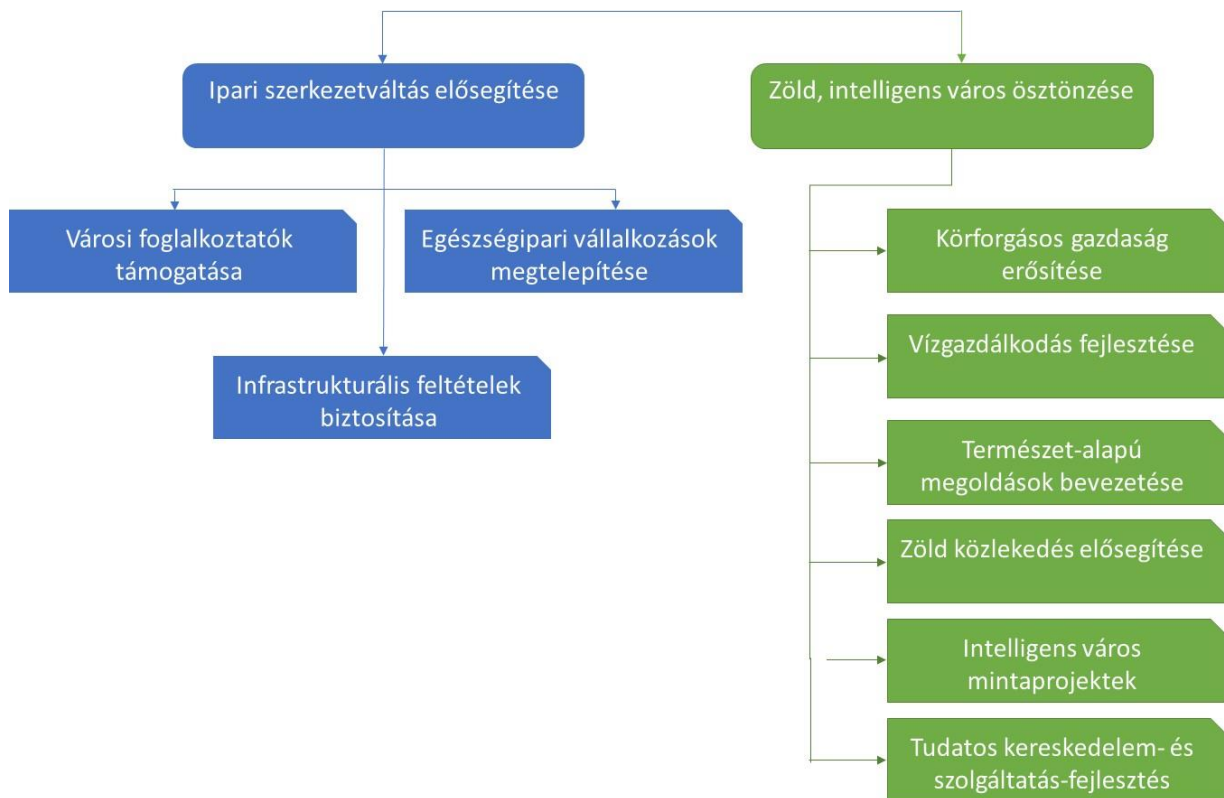
A Szombathely2030 program koncepciója	5
1. Ipari szerkezetváltás elősegítése	6
1.1. A városban működő foglalkoztatók növekvő hozzáadott értékének támogatása	6
1.1.1. Szakképzési rendszer – pályaorientáció segítése	6
1.1.2. Duális Szakképző Központ	7
1.1.3. Gyártásszimulációs központ	8
1.1.4. Jövőpark – Szombathelyi Tudományos Élményközpont	8
1.1.5. Nemzetközi kutatóközpont	9
1.1.6. Együttműködés nemzetközi egyetemekkel, megtelepedések támogatása	9
1.1.7. Iskolarendszeren kívüli egyéni oktatási és képzési programok	10
1.1.8. Egyeztető fórumok szervezése vállalatvezetőkkel, vállalati kapcsolattartó	10
1.1.9. Terméktervezési központ létrehozása	10
1.1.10. Digitális Módszertani Központ létrehozása	11
1.1.11. Start-up Kreatívipari Szolgáltató Központ	12
1.1.12. Közös befogadó infrastruktúra	12
1.1.13. Tudományos és technológiai park	13
1.2. Egészségipari vállalkozások megtelepítése	14
1.2.1. Egészségipart támogató kutatás-fejlesztési tevékenységek	14
1.2.2. Egészségügyhöz kapcsolódó oktatások, képzések és szemléletformálás	16
1.2.3. Regionális és határon átnyúló partnerségek kialakítása	18
1.2.4. Befektetésért felelős „nagyköveti” feladatkör	19
1.3. Infrastrukturális feltételek biztosítása – közlekedési és telephely infrastruktúra	20
1.3.1. Kapcsolódó útfejlesztések	20
1.3.2. Iparterület multimodális fejlesztése	21
1.3.3. Az iparterület közmű-infrastruktúrájának fejlesztése	22

2.	Zöld, intelligens város	23
2.1.	Körforgásos gazdaság erősítése	23
2.1.1.	Szemléletformálás és design a körforgásos gazdaságban	23
2.1.2.	Hulladéktermelés csökkentése	25
2.1.3.	Zöld energetika.....	26
2.2.	Vízgazdálkodás.....	26
2.3.	Városi hőtérkép és természet alapú megoldások	28
2.4.	Zöldközlekedés elősegítése	28
2.4.1.	Zöld és biztonságos kerékpáros közlekedés.....	30
2.4.2.	Zöld belváros	31
2.4.3.	Hidrogén, mint alternatív lehetőség a közlekedésben	34
2.5.	Smart city megoldások	35
2.5.1.	Szenzoros parkolás és forgalomszabályozás applikációval	35
2.5.2.	Levegőminőség- és zajszenzoros figyelés, applikációba illesztés	36
2.5.3.	Okos zebra – gyalogosvédelmi rendszer	36
2.5.4.	Parkfenntartás-monitoring.....	37
2.5.5.	Városléptékű modellezés – digitális ikertestvér	37
2.5.6.	Egészségügy és idősgondozás támogatása	38
2.6.	Tudatos kereskedelem- és szolgáltatásfejlesztés.....	40
2.6.1.	Kereskedelem fejlesztése	40
2.6.2.	Rendezvények fejlesztése	40
2.6.3.	Intelligens közösségi kártyarendszerek.....	41
3.	Tevékenységek elvárt indikátora, költsége, felelőse és forrása.....	42
4.	Stratégiai keretek	57
4.1.	Európai programkeret	59
4.2.	Hazai programkeret	61
4.3.	Helyi releváns programkeret	62

A Szombathely2030 program koncepciója

A tevékenységek célja, hogy elősegítsék Szombathely magasabb hozzáadottérték-termelő képességét, a több lábon álló termelési szerkezet létrejöttét, a tudásalapú gazdaság kialakulását. További cél az élhető, fenntartható épített és természeti környezet kialakítása, vonzó életkörülmények megvalósítása a lakosok számára. A program ezen a két pilléren nyugszik, ezek adják a következő 10 év fejlesztési programjainak keretét.

Szombathely2030

1. Ipari szerkezetváltás elősegítése

A tevékenységcsoport alapvető célja, hogy proaktívan segítse elő Szombathely elmozdulását a magasabb hozzáadott értékű termelés irányába, miközben enyhíti a fokozódó automatizáció és digitalizáció okozta tömegtermelés munkahelycsökkentő hatását is, és hozzájárul a város gazdaságának fokozott válságállóságához. Két részterületből épül fel. Egyrészt a már termelő vállalkozások új gyártásrendszerei idehozatalának ösztönzése, valamint a meglévő munkakultúrára, a természeti adottságokra és a gyártási orientációra építő, egészségiparhoz kötődő termelő cégeknek, az oktatási és tudományos életnek kedvező környezet kialakítása. A két fő gazdaságfejlesztési irányvonalat támogató harmadik részterületként pedig megjelenik az infrastrukturális feltételek biztosítása, közlekedési és telephely infrastruktúrát fejlesztő projektekkel.

1.1. A városban működő foglalkoztatók növekvő hozzáadott értékének támogatása

A digitalizáció és automatizáció megatrendje által meghatározott autóipar a 2020 első negyedétől kialakult járványhelyzet miatt fokozott átalakuláson megy keresztül. Szombathely foglalkoztatásában és ipari termelési értékében döntő jelentőségű ez az iparág, ezért a városnak mindent el kell követnie, hogy ennek a folyamatnak a nyertesévé tudjon válni. Ez a cél csak abban az esetben tud megvalósulni, ha az érintett szereplőkkel szoros partnerségben, folyamatosan és tudatosan támogatja az átalakulást. Szombathelyen a faipar szerepe is kiemelkedő, fenntartható fejlődésének elősegítését szolgálja, hogy a város támogatásával – az ellátási lánc rövidítése és hatékonyabbá tétele érdekében – bútorigipari gyártó nagyvállalatok tudjanak letelepedni új iparterületen.

1.1.1. Szakképzési rendszer – pályaaorientáció segítése

A tevékenység fontos eleme annak, hogy felmenő rendszerben lehessen a megfelelő felsőoktatási képzési bemenetet, illetve a középfokú végzettséggel rendelkező munkaerőt biztosítani. 2020-ban országos szinten jelentősen csökkent a gépészmérnök-képzésre jelentkezők száma, mely a szombathelyi felvettek számát is érintette. A mérnökök számát illetően a piaci kereslet meghaladja a kínálatot, ami fokozottan igaz a középszintű végzettséggel rendelkezők esetében. Ezért az élményalapú demonstrációk, a jövő mérnöki munkahelyének látványos bemutatása kiemelkedően fontos tevékenység az általános iskola

végzőseinek körében. A megvalósításához szükséges eszközpark részben rendelkezésre áll, a tevékenység városi és egyéb intézményi partnerségben új elemekkel kerül kiterjesztésre.

Fontos a Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, illetve az állami képzőintézményrendszer illetékes szereplőivel a szakképzési rendszer támogatása érdekében történő együttműködés. A cél a Szombathely2030 keretében kialakított infrastruktúra, szolgáltatások ez irányú integrációjának, orientációjának az elősegítése.

A tevékenység során bemutatók, egyedi tanfolyamok, tájékoztató fórumok kerülnek megrendezésre.

1.1.2. Duális Szakképző Központ

Az ELTE duális gépészmérnök-képzés fenntartására vonatkozó együttműködési megállapodás aláírásával 5 évre biztos alapokra lett helyezve a szombathelyi képzés támogatása és jövője. Szerves folytatásaként, a szakképzési rendszer piaci igényekhez igazítása érdekében rendkívül fontos a duális képzési forma támogatása már a középfokú oktatás szintjén is. A Duális Szakképző Központ a helyi szereplők – mind vállalati, mind pedig a képzésben érintettek oldaláról – olyan újszerű együttműködésén alapul, mely egyszerre biztosít rugalmas, egyéni képzési programokat és az egyedi eszközök kihasználásának közös lehetőségét is elősegíti.

Az elérhető képzések és átképzések célja az adekvát és gyors reakció-idejű válaszadás a különböző munkaerőpiaci kihívásokra, az elméleti tudás mellett gyakorlati ismeretek megszerzése közvetlenül a helyi gazdasági szereplőktől, működő termelési környezetben.

Ugyanakkor lényeges ezen együttműködési formának a már bevált megoldásokhoz, valamint az új szakképzési törvény által behatárolt lehetőségekhez való hatékony illesztése. Szintén szervesen kell kapcsolódnia a szakképzési centrum tagintézményeiben folyó képzésekhez és a gyakorlati oktatást végző vállalkozásoknál megvalósuló szakmai oktatáshoz.

Az átfogó cél, hogy ezen képzési szervezetek tevékenységeire vonatkozóan hatékony egyeztetés valósuljon meg annak érdekében, hogy ezen szervezetek működése ne gyengítse, hanem inkább erősítse egymást és olyan képzési tevékenység valósulhasson meg a városban, amely mind a szakképzés, mind a felnőttképzés területén ki tudja elégíteni az itt működő vállalatok, vállalkozások igényeit és rugalmasan tud alkalmazkodni a változó körülményekhez.

1.1.3. Gyártásszimulációs központ

A Pannon Gazdasági Hálózat (PBN) az Európai Technológiai Intézettel fenntartott partnersége és képviselője révén aktív szerepet tud vállalni az egyedi fejlesztői környezet kialakításában. A tevékenység részeként egyedi gyártás-szimulációs infrastruktúra kerül kialakításra, ahol a legmodernebb megoldások becsatornázásával lehetőség nyílik gyártástechnológiai folyamatok demonstrációjára és optimalizációjára. Ezen megoldások többek között a kiberfizikai rendszerek, a prediktív funkcionalitás és a veszteségminimalizálás. A fejlesztések az Óbudai Egyetem Biomatika és Alkalmazott Mesterséges Intelligencia Intézetével és Egyetemi Kutató és Innovációs Központjával, valamint a Gépipari Tudományos Egyesülettel közösen valósulnak meg, kapcsolódva az Európai Technológiai Intézethez.

A kínálat elemei:

- robotikai szolgáltatások
- automatizálási és optimalizálási szolgáltatások;
- mesterséges intelligencia-szolgáltatások;
- adatelemzési programok;
- 3D technológiák;
- kiterjesztett valóság megoldások.

1.1.4. Jövőpark – Szombathelyi Tudományos Élményközpont

Az önkormányzat kötelező közművelődési alapszolgáltatási feladata többek között az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása, valamint a kulturális alapú gazdaságfejlesztés. Szombathely Megyei Jogú Városban a közművelődési feladatokat az AGORA Szombathelyi Kulturális Központ látja el. A szervezet keretei között (a közművelődési alapszolgáltatások teljesülése érdekében is) tervezzük a „Jövőpark – Szombathelyi Tudományos Élményközpont” létrehozását, melynek célja, hogy science center típusú intézményként a jövő technológiáival kapcsolatos, élményalapú tájékozódási lehetőséget biztosítson a lakosság számára már kisgyermek kortól, amit az interaktív kiállításokon túl foglalkozások, előadások és nyári táborok is segítenek. Az egészséges táplálkozás, az aktív életmód jelentőségével kapcsolatosan rendszeres programok is megvalósításra kerülnek. A Jövőpark nem csupán a helyiek tudományos ismeretterjesztését szolgálja, de egyben Szombathely turisztikai vonzerejét is bővíti. A tudományos élményközpontban helyet kapnak a kreatív gazdaságot és ipart fejlesztő programok, az egyéni és közösségi tudást és kreativitást erőforrásként értelmező és használó helyi gazdaságot fejlesztő programok, olyan

tevékenységek, amelyek az információs és kommunikációs technológiák, a digitalizáció kulturális alapú használatához segítenek hozzá. A fentiekén túl megjelennek iskolarendszeren kívüli tanfolyamok, képzési, ismeretterjesztő alkalmak, valamint olyan tevékenységek, amelyek a digitális világban történő eligazodást segítik.

1.1.5. Nemzetközi kutatóközpont

A kutatóközpont elsősorban, de nem kizárólagosan interdiszciplináris projekteket és tematikákat karol fel és fog össze a régióban. A kutatóközpont egyszerre valósít meg több célt: katalizálja a térségben folyó kutató-fejlesztő munkát, hidat teremt a működő entitások között, valamint az európai és magyarországi gazdasági és szakági stratégiák operatív megvalósító központjaként is működik. Egy olyan technológiaorientált kutató és szolgáltató központot jelent, mely a teljes EGT térség számára végez K+F szolgáltató és technológiatranszfer tevékenységet.

A kutatóközpont egyúttal egyedi kísérlet is, hiszen már az alapítása is országok közötti együttműködésre épül – elsősorban Ausztria, Németország és a V4-ek között –, olyan további entitások partnerségi részvételével, mint az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT), Fraunhofer Intézet, Max Planck Intézet, Ausztriai Technológiai Intézet (AIT), Ausztriai Orvosi Innovációs és Technológiai Intézet (ACMIT). A kutatóközpont létrehozása önmagában képes kielégíteni az EU K+F szakpolitikai hálózatosodási stratégiájának több elemét is, illeszkedve az európai és magyarországi innovációs és infrastrukturális ökoszisztémába. A központban az említett alapító országok bármely kutatóintézete megjelenhet partnerként, ezáltal is elősegítve, hogy EU-szintű technológiatranszfer mehessen végbe.

1.1.6. Együttműködés nemzetközi egyetemekkel, megtelepedések támogatása

A képzési paletta bővítése, vonzerejének növelése érdekében magas presztízsű, nemzetközi képzőintézmények bevonása szükséges. A Bolognai Egyetemmel 2019-ben indult el az ez irányú kapcsolatfelvétel, melynek megvalósítására vonatkozó szándékát a külföldi fél írásban megerősítette. A közös diplomához vezető oktató- és hallgatócsere program, a közös képzési elemek, illetve észak-olasz cégek gyakorlati képzésbe történő bevonása jelentős hatást fognak gyakorolni a szombathelyi releváns képzésfejlesztésre és ezek fenntarthatóságára is.

A kialakítandó nemzetközi kutatóközpont megfelelő infrastrukturális és személyi háttérrel tud biztosítani ahhoz, hogy Szombathely támogató környezetet tudjon biztosítani a külföldi egyetemek számára. Az egyetemekkel történő együttműködés célja a vonzó képzési portfólió összeállítása a fiatalok és az érintett munkavállalók számára.

A program során nemzetközi szemináriumok, közös képzések, külföldi szakmai gyakorlatok és közös diplomát adó programok megvalósulása szerepel a tervek között.

1.1.7. Iskolarendszeren kívüli egyéni oktatási és képzési programok

Az autóipari és egyéb fejlett technológiát alkalmazó vállalkozások gyakran igénylik, hogy közép- és felsővezetők, szervezeti egységeik irányítói rendelkezzenek modern gyártástechnológiai ismeretekkel, azonban nem engedhetik meg maguknak, hogy a kompetens munkatársak jelentős időt töltsenek a munkahelyen kívül. Ezért rugalmas, moduláris formában történő oktatásra van szükség, mely továbbképzések, szakmai szemináriumok és nemzetközi tanulmányutak formájában ölt testet.

A tevékenység keretében egyéni vállalati igényekre szabott programok valósulnak meg, akkreditált és nem akkreditált képzések formájában egyaránt.

1.1.8. Egyeztető fórumok szervezése vállalatvezetőkkel, vállalati kapcsolattartó

A nemzetközi vállalatvezetőkkel közös cél a sikeres munkahelyteremtés megvalósítása, illetve az, hogy a gyártás maradjon vagy újabb funkció költözzön Szombathelyre az iparági átalakulás során. Mindez feltételezi, hogy folyamatos, magas szintű egyeztetések zajlanak az érintett felek, azaz a városvezetés és az igazgatók között, ami egyrészt rendszeres vezetői találkozók formájában, másrészt operatív munkaszervezet révén valósul meg, ahol többoldalú, folyamatos egyeztetések, munkaprogramok kialakítása és megvalósítása történik.

1.1.9. Terméktervezési központ létrehozása

A vállalkozások termékeinek minőségi megjelenítése kulcstényező a sikeres piaci jelenlétéhez. A XXI. századi termékek esetében elvárássá vált a technológiai és innovációs hozzáadott érték, ami vonatkozik a termékek geometriájára, a csomagolás egyediségére, a kommunikáció nemzetközi színvonalára. Kitűnni és versenyképesnek lenni pusztán esztétikával a XXI. században már biztosan nem lehet. A fenntarthatóság követelményének megatrendje több évtizedig jelen lesz az életünkben. Az ipari átalakulás során a vevőkkel közös terméktervezés, az egyedi tömeggyártás egyértelműen átformálja a piaci lehetőségeket. A Design Központ nyitottsága lehetőséget biztosít a különböző szakmai ágak igényeinek összehangolására, a kutatási területek összeegyeztetésére. Ezért bír nagy értékkel egy Design Központ kialakítása,

ami mind ipari szereplőt, mind pedig egyetemet magába foglalóan fog a vállalkozások és az üzleti szféra teljes köre számára rendelkezésre állni.

Szombathely kiváló területi elhelyezkedése révén mód nyílik arra, hogy a régióban egyfajta szellemi centrumként akár nemzetközi kapcsolatok mediációs központja legyen, segítve ezzel a szakmai képzéseket, a vállalkozások tevékenységét, és az esetlegesen újonnan alakuló startup vállalkozások nemzetközi piacon történő megjelenését.

1.1.10. Digitális Módszertani Központ létrehozása

Az oktatási környezet átformálása rendkívül komplex feladat, megoldása megkívánja a közoktatás, a felsőoktatás és a felnőttképzés koordinált, azonos elvek alapján történő digitális átalakulását. Az ELTE Savaria Egyetemi Központban létrehozandó mintaprojekt a kihívások megfelelő megújítására vállalkozik egy Digitális Módszertani Központ létrehozásával. A Központ az ELTE oktatói, kutatói és hallgatói humánerőforrás-bázisára építve, digitális módszertani, oktatásmódszertani fejlesztéseken keresztül Szombathely és a vállalatok személyre szabott igényeire reagál. A felsorolt szakterületeken kívánja mobilizálni komplex módon és multidiszciplináris megközelítésben az ELTE rendkívül széles tudományos területet lefedő kompetenciáit, valamint az oktatás teljes palettáját (közoktatás, felsőoktatás, felnőttképzés, életen át tartó tanulás) érintő jó gyakorlatait. A tudományos és gazdasági szféra összekapcsolása a Központ keretein belül, az alábbi digitálisan (is) elérhető formákban testesül meg:

- tananyagok kidolgozása, képzési programok szervezése és szakmai tanácsadás gazdaságtudományi, sport- és egészségtudományi, pszichológia, pedagógia, műszaki és informatikai tudományokban az ipar és a társadalom szereplőinek igényei szerint;
- kutató- és fejlesztőmunkákban, projektekben való részvétel, gazdaságtudományi, sport- és egészségtudományi, pszichológia, pedagógia, műszaki és informatikai területen az ipari és társadalmi szereplőkkel együttműködve;
- a Savaria Egyetemi Központban művelt tudományterületek (gazdaságtudományi, sport- és egészségtudományi, pszichológia, pedagógia, műszaki és informatikai tudományokban) népszerűsítése, workshopok szervezése az ipari partnerek bevonásával, tudományos és ismeretterjesztő cikkek publikálása hozzáférhető platformokon.

A projektbe foglalt rövid, közép és hosszú távú tervek megvalósításával készen áll Szombathely lakosságának, a vállalkozói szféra szereplőinek és a hallgatóinknak - különös tekintettel a

pedagógusképzésben részt vevő hallgatóknak - szemléletformálására és kompetenciáik aktív fejlesztésére.

Az ELTE ez irányú komplex feladatvállalását az Egyetem meghatározó szerepvállalása alapozza meg a digitális transzformációban és a fenntartható fejlődés biztosításában. Az ELTE meghatározó szereplője a mesterséges intelligencia ipar ökoszisztémájának, így ezeken keresztül is tud tudáskompetenciákat közvetíteni Szombathely stratégiai céljai számára. A magyar innovációs ökoszisztémában, a nemzeti laboratóriumok programban, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos programokban, valamint a hazai és nemzetközi kutatás-fejlesztési és innovációs pályázatokban elért eredmények a regionális harmadik missziós törekvéseket is messzemenőig támogatják.

1.1.11. Start-up Kreatívipari Szolgáltató Központ

A város gazdasági egészségének fenntartható fejlesztésében, fejlődésében fontos szerepet tölt be azon induló vállalkozások közössége, akik egykori munkavállalóként, már tapasztalatok és kapcsolatok birtokában cégalapításba kezdenek. A nemzetközivé válás erősödése, a tudások helytől független hozzáférése, a külpiacok egyre könnyebb elérhetősége lehetővé teszi, hogy Szombathelyről működtetve gyorsan fejlődő vállalkozásokat lehessen alapítani.

Ugyanakkor meghatározó jelentősége van annak, hogy ezek a szereplők egymással közvetlen kapcsolatban legyenek, inspirálják egymás, valamint a munkájuk tartalmi részére tudjanak fókuszálni. Ezt hivatott elősegíteni a Start-up Kreatívipari Szolgáltató Központ, ahol a vállalkozások egy fizikai térben részesülnek könyvelési, jogi, marketing, vállalatirányítási, adózási és a komplett vállalati folyamataikat testreszabottan támogató szolgáltatásokban. A megvalósítás során a már elindult kezdeményezésekkel történő együttműködés további szinergiák lehetőségét fogja adni.

1.1.12. Közös befogadó infrastruktúra

A fejlesztési program utolsó fázisaként a programelemek egy közös infrastruktúrában kerülnek elhelyezésre. Így mindezt egységes lakossági kínálatként lehet a helyi üzleti, intézményi közösség és a lakosság számára bemutatni, megteremtve a bevonásuk, illetve az egyes fejlesztések összehangolásának lehetőségét is. Biztosíthatóvá válik az elemek közötti szinergia is azáltal, hogy egymást támogató, erősítő, a város gazdasági fejlődését meghatározó épületegyüttes kerül kialakításra.

1.1.13. Tudományos és technológiai park

A tematikus tudományos ipari park célja, hogy előmozdítsa az új vállalkozások megtelepedését (meglévő iparágak mellett a később bemutatandó egészségipariakét is). Olyan fizikai infrastruktúrát jelent, mely koncentrálna az ágazatilag összefüggő vállalkozásokat, és ezáltal is ösztönzi a betelepülést. Kifejezetten egyetemi és egyéb technológiatranszfer-szolgáltatásokat nyújtó intézmények együttműködése valósul meg a betelepülő vállalkozásokkal.

A park kutatás-fejlesztéssel, képzésfejlesztéssel és oktatással kapcsolatos támogató szereplői a Pécsi Tudományegyetem (egészségtudományi szakemberképzés), az Óbudai Egyetem (mesterséges intelligenciával, robotikával és orvostechikával kapcsolatos mérnöki kutatások és képzések), az Eötvös Lóránd Tudományegyetem (mérnöki képzések), valamint technológia transzfertszervezetként a Pannon Gazdasági Hálózat (PBN). Az új szakmai orientáció bázisát ez a négy szereplő teremti meg. Az új ágazati gyártási szereplők Szombathely ipari parkjába fognak betelepülni.

1.2. Egészségipari vállalkozások megtelepítése

Az egészségipar releváns részterületei a gyógyszeripar, a különböző orvostechikai eszközök gyártása, a bionika, az eHealth és a bioinformatika. Alapvetően a régióban található termálfürdőkre, és az azok bázisán működő rehabilitációs intézményekre kell épülnie. További célterületként a sportolókkal és az általános sérülésekkel kapcsolatos rehabilitáció jelölhető ki, melyek az idősödés okozta problémák kezelését célzó fő irányvonalat egészítik ki.

A fenti szereplők Szombathelyre vonzása érdekében komplex tevékenységprogramot kell megvalósítani, melynek része az elérhető befektetői területeken kívül a megfelelő tudományos és képzési háttér, a digitalizációs szolgáltatások (robotizáció, automatizáció, mesterséges intelligencia) is.

A sikeres megvalósítás kulcsa az érintett szereplők hatékony, újszerű, interdiszciplináris együttműködése. Ennek kulcselemei a modern oktatási eszközökre építő egyetemi képzési központ, az ahhoz kapcsolódó laborok, a gyártás-digitalizációt támogató kutató-fejlesztő centrum, a lakosság széles körét megszólító és tájékoztató élményközpont, valamint a versenyképes termékek piacra viteléhez nélkülözhetetlen design akadémia. Mindez katalizálja az Európai Unió 100 Intelligens Város Kihívás program partnerséghez szervesen kapcsolódó változásokat.

1.2.1. Egészségipart támogató kutatás-fejlesztési tevékenységek

Az egészségipar megtelepülésének előfeltétele a releváns minőségi oktatási és kutatás-fejlesztési környezet biztosítása. Ennek eleme a megfelelő tesztkörnyezet, a szimulációs lehetőségek biztosítása. Ez a tevékenység több szereplő komplex, fizikai valójában is összekapcsolódó programjaként jöhet létre.

A megvalósítás lépései:

1. A rehabilitáció területén magas szintű oktatási környezet létrehozása, eszközpark beszerzése, képzési portfólió bővítése;
2. készségfejlesztő (ún. skill) laborok létrehozása, illetve azok összekapcsolása;
3. egészségipari fókusszal kiegészített kutató-fejlesztő digitalizációs centrum;
4. a lakosság, főleg gyermekek élményalapú bevonására regionális prevenció, rehabilitációs és fejlesztő központ építése, szolgáltatások integrálása (az előző fejezetben már bemutatott „Jövőpark - Szombathelyi Tudományos Élményközpont” illeszkedő elemei).

Regionális Rehabilitációs Központ

Az első lépésben kialakított környezetben a már meglévő eszközök felhasználásával, illetve új kiegészítők beszerzésével indul el a magas színvonalú oktatási háttér biztosítása, sportolók sérüléseinek ellátása, gyógytornája. Ehhez szervesen kapcsolódik a gyógymasszőr- és gyógytornász-képzés. Egy következő fázisban valósul meg a Regionális Rehabilitációs Központ megépítése, kialakítása. Az új helyszínen valósulhat meg a szolgáltatások koncentrációja, ahol már napi 8 órában 6-14 óra között válik elérhetővé a betegellátás.

Készségfejlesztő labor kialakítása

A Pécsi Tudományegyetem olyan skill labort alakít ki Szombathelyen, mely egyszerre alkalmas arra, hogy infrastrukturális háttérrel nyújtson az egyetem releváns ápolói képzési programjának, miközben új megoldásokhoz felhasználható tesztlehetőségként is szolgál fejlesztő cégek számára. A valós környezetben történő fejlesztés, illetve a kórházi orvosi szimulációs oktatóegységhez történő illeszkedés a Markusovszky kórházzal folytatott szoros együttműködés révén szintén biztosított. A PTE-ETK pécsi székhelyén kívül képzési központjainak fejlesztését is támogatja a digitális, smart technológiaalapú oktatási és kutatási környezet megteremtése, a regionális egészségtudományi szakemberképzés, az idegen nyelvű oktatás és a képzési kínálatbővítés feltételeinek megteremtése érdekében. Az okos technológián alapuló ápolási intézet létesítése révén okos technológia alkalmazásával, kutatási és intervenciós programok folytatásával nagyvállalati és települési egészség-mintaprogram kialakítása valósul meg.

Ennek elemei:

- Házi orvosi, MSc ápolói és védőnői szolgálat felszerelése okos (telemedicina-képes) diagnosztikai eszközökkel és rendszerrel, melyek segítségével a beteg otthonában is végezhetnek dokumentált tevékenységeket, méréseket. A védőnői szolgálat esetében ez bővíthető, kiegészítő, akár külön térítés mellett igénybe vehető szolgáltatásokkal: veszélyeztetett terhesek otthoni terhesgondozása, mobil labor.
- Krónikus beteggondozásban a beteg által használható okos (telemedicina-képes) diagnosztikai rendszer kiépítése, a házi szakápolási szolgálat tevékenységeinek kiterjesztése, távoli menedzselése, a „támogatott életvitel” segítése.
- Telemedicina rendszer alkalmazása a lakosság azonosított tagjai életmódjának, egészségi állapotának követése, pozitív változások motiválása érdekében (fizikai aktivitás- és krónikus betegség monitoring, rekreáció-támogatás, életmód-tanácsadás).

- Az ápolási szolgáltatások bővítése a kiterjesztett hatáskörű MSc ápolókkal, akiknek kompetenciája lehetővé teszi a hátrányos vagy betöltetlen háziorvosi körzetekben az alapszintű hozzáférést az egészségügyhöz, ami a falvak esetében számos ellátatlan területen jelenthet fejlesztést és megoldást.

A rendszer alkalmazása csökkenti az orvoshoz fordulás igényét, kiszélesíti az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést, növeli a megfigyelt személy utánkövetésének biztonságát, csökkenti a kórházi gondozás, ápolás iránti igényt, így szignifikáns költségcsökkenést eredményez.

Egészségipari fókusszal kiegészített kutató-fejlesztő digitalizációs centrum

Az iparág megtelepítésének, illetve megerősítésének feltétele a minőségi kutatói és oktatói alapok biztosítása. A gyártásszimulációs központ, a nemzetközi kutatóközpont, a nemzetközi egyetemi együttműködés és a startup központ korábbi alfejezetben részletezett tevékenységeinek határozott és megjelenített részét kell, hogy képezze az egészségipar. Ez a tudományos szolgáltató bázis fogja megteremteni a helyi ipari több lábbon állás feltételeit.

1.2.2. Egészségügyhöz kapcsolódó oktatások, képzések és szemléletformálás

Annak érdekében, hogy sikeresen lehessen megvalósítani az ipari szerkezetváltást, több szinten szükséges a tanulók, a munkavállalók és a véleményformálók kompetenciájának bővítése és a szemléletváltás elősegítése. Ezek a programok magukban foglalják a szemléletformálással kapcsolatos felkészítéseket, a terület népszerűsítését, illetve modulszerű oktatásokat, az általános iskola felső tagozatát, a középiskolákat, a munkavállalókat, az időseket és az intézményi szereplőket egyaránt bevonva. A megvalósítás további feltétele a folyamatos képzés és fejlesztés, melynek operatív beavatkozási területei és stratégiai irányvonalai vannak.

1. segédápoló képzés,
2. egészségügyhöz kötődő mérnöki képzések indítása,
3. Erasmus+ nemzetközi együttműködések,
4. egyedi, szakmai képzési programok,
5. készségfejlesztő (ún. skill) laborban megvalósuló képzések.

Segédápolói képzés

A tevékenységek operatív, rövid távú komponense a Pécsi Tudományegyetem által megvalósítandó segédápoló képzési modul pilot program. Az ápoló- és nővérhiány különösen égető a Nyugat-magyarországi régióban az osztrák határ munkaerő-elszívó közelsége miatt, mely a járvány időszakában hatványozottan érintette a régió egészségügyi ellátórendszerének addigi működését. A koronavírus-járvány által okozott kihívások szükségessé tették a nagyobb létszámban képezhető inaktív munkavállalók, illetve a munkaerőpiac halmozottan hátrányos helyzetű szereplőinek bevonását az egészségügyi ellátórendszerbe a képzett ápolókra, szakápolókra nehezedő terhelés csökkentése céljából.

A 450 órás pilot projekt keretében olyan gyakorlattal rendelkező, egészségügyben jártas munkaerőcsoport képzése valósul meg, mely komoly plusz erőforrást tud biztosítani a város szociális és egészségügyi ellátásához. Célcsoport: olyan minimum általános iskolai végzettséggel rendelkező 18 és 50 év közötti állampolgárok, akik (a járvány időszaka alatt elvesztették a munkájukat, és) vállalják a kb. 3-4 hónapos komplex képzést. A megvalósítást a Pécsi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Egészségügyi Technikum és Szakképző Iskolája tudja vállalni, a Szombathelyen rendelkezésre álló demonstrációs termeket és eszközöket használva.

Egészségügyi mérnökképzés

Az egészségügyi mérnökképzés célja, hogy lehetővé tegye az egészségipar megtelepedéséhez szükséges képzett munkaerő helybeni rendelkezésre állását. A mérnökképzés területén az egészségipar számos egyedi elemmel rendelkezik, melyek szakirányú továbbképzés, akkreditált orvostechikai mérnökképzés formájában valósulhatnak meg. Ennek intézményi bázisát az Óbudai Egyetem nyújtja, szorosan együttműködve a Pécsi Tudományegyetemmel. Cél az egyetemek releváns képzéseinek Szombathelyen történő, egymást szervesen kiegészítő programjainak elindítása.

Erasmus+ programok

Az egyéni mobilitási programokon kívül a Pécsi Tudományegyetem nyertes Erasmus+ stratégiai együttműködésben résztvevő országok/egyetemek/gyakorlatvezető mentorok tapasztalataira, képzéseire is fontos alapozni. Többek között az Erasmus hallgatók mobilitását, gyakorlati képzésük nemzetköziesítését hivatott szolgálni az ápolási területen.

Egyedi képzési programok

A munkavállalók fejlesztésének stratégiai irányvonalát olyan intézményi háttér biztosítja, mely a legújabb technológiák folyamatos megfigyelésén és adaptálásán alapul az egészségipar, és azon belül a prevenció és a rehabilitáció területén. Ezért a Semmelweis Orvostudományi Egyetem (telemedicina, műtéti intervenciók), az Óbudai Egyetem (robotika és mesterséges intelligencia), és a Pécsi Tudományegyetem (terápia és beteggondozás) közös részvételével rendszeres, intézményesített formában fognak kurzusok, konferenciák és szakszemináriumok megvalósulni Szombathelyen.

Készségfejlesztő laborban képzések

A skill laborban leendő és jelenlegi egészségügyi dolgozók digitális készségeinek fejlesztése valósul meg, egyetemi koordinációval. A meglévő M/E-Health eszközök, technológiák, alkalmazások felhasználási köre az egészségügyi ellátásban az ápolásban (alap- és otthonápolás, kiemelt hatáskörű ápolók), sürgősségi ellátásban dolgozók számára az alábbiak:

- telemedicina használata (pl. a COVID-19-pandémia fokozódása esetén, a sürgősségi ellátás, az otthonápolás, krónikus betegek gondozása területén);
- mesterséges intelligenciára épülő alkalmazások, eszközök pl. robotok, sebszkenner, termokamerás okoszemüveg alkalmazásának lehetőségei.

1.2.3. Regionális és határon átnyúló partnerségek kialakítása

A hatékony megvalósítás érdekében alapvető a régió teljes területén, illetve nemzetközi szinten is felmerülő igény a lehetséges tudások és kompetenciák integrálása, illetve a piaci lehetőségek bevonása. Ez mind az egészségipari munkáltatók régióba vonzására, mind pedig az ezt lehetővé tevő, elősegítő kutatás-fejlesztői és oktatói bázis megteremtésére vonatkozik.

Regionális szinten a termálfürdővel történő kapcsolatfelvétel, elsősorban Bükfürdő és Sárvár integrációja stratégiai jelentőségű. Ez vonatkozik mind a fürdőmenedzsmentre, mind pedig az illetékes önkormányzatokra, beleértve a megyeit is. Földrajzilag a partnerségek következő szintjét Hévíz, Kehidakustány, Zalakaros, Balf jelenti a határ magyar oldalán, illetve a lépések között szerepel az osztrák és szlovén oldalon található intézmények és a vonatkozó politikai vezetés felkeresése is.

A fokozott részvétel a nemzetközi programokban a finanszírozásban, a fejlesztések összehangolását célzó együttműködésekben történő előremozdulást hivatottak elősegíteni.

1.2.4. Befektetésért felelős „nagyköveti” feladatkör

Az ipari szerkezetváltás végső és legfontosabb célja a minőségi munkahelyek létrehozása, és az ahhoz szükséges munkaerő képzése, felkészítése. A potenciális befektetőkkel történő tárgyalások magas szintű felkészültséget, elérhetőséget, és szoros városvezetői kapcsolatot feltételeznek.

A munkakör, illetve pozíció létrehozása feltétele annak, hogy egyablakos megoldással lehessen a vállalati igényeket kiszolgálni, illetve proaktívan keresni a lehetséges vállalati kapcsolatokat. A felelős felkészítése, a programokban való maximális jártassága, ismerete elengedhetetlen feltétele a sikeres megvalósításnak. A feladatkör betöltése professzionális felkészültséget igényel, mely akár önkormányzaton belüli, akár azon kívüli megoldásban is megvalósítható.

A testvérvárosi kapcsolatokra történő építés a hatékony feladatellátás kulcseleme, melyre mindenképpen alapozni kell a megvalósítás során.

1.3. Infrastrukturális feltételek biztosítása – közlekedési és telephely infrastruktúra

Az infrastruktúra-fejlesztés komplexitása, beruházási igényének, illetve idővonzatának következtében a tématerület indikatív módon szerepel a Szombathely2030 programban. Ugyanakkor nem lehet fejlesztési célokat a közlekedési és közmű infrastruktúra komponensei nélkül taglalni.

1.3.1. Kapcsolódó útfejlesztések

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése elengedhetetlen alapfeltétele az ipari szerkezetváltás sikeres megvalósításának. A motorizáció egyre gyorsuló fejlődése fokozott terhet ró a közlekedési infrastruktúrára, fokozott igényeket támasztva a város belső úthálózatával és közlekedési rendszerével, továbbá a külső közlekedési kapcsolatokkal szemben. Ez utóbbiakon belül az országos és nemzetközi közúthálózatra, főként az autópályákra és gyorsforgalmi utakra történő csatlakozási lehetőségekre kell koncentrálni a fejlesztéseket.

Az M86-os gyorsforgalmi út megépítésével Győr és Budapest irányába megvalósult a gyors és közvetlen összeköttetés létesítése. A regionális és határon átnyúló partnerségi kapcsolatok kialakítása és bővítése érdekében azonban feltétlenül szükséges:

- Az M87-es gyorsforgalmi út Szombathely és Kőszeg közti szakaszának megépítése, amellyel a város közvetlen gyorsforgalmi kapcsolatba kerülne Béccsel;
- az M86-os gyorsforgalmi út – Szombathely-Zanat kelet új csomópontból – déli irányba új nyomvonalon történő megépítésével és Körmenáznál az épülő M8-as gyorsforgalmi útra való csatlakozással pedig Graz irányába nyílik meg a közúti közlekedési folyosó.
- A város hiányzó észak-keleti elkerülő szakaszának kiépítése 2*1 sávos – 89-es főút –, illetve az M86-os út csomópontjáig 2*2 sávos – M87-es gyorsforgalmi út – szakaszokkal, valamint ehhez egy projekten belül kapcsolódva,
- a Puskás Tivadar utca kikötése a 87-es számú főútra a budapesti vasútvonal külön szintű keresztezésével.
- Ún. TESCO körforgalom átépítése az áteresztőképesség és a közlekedésbiztonság fokozása érdekében.

Szombathely élhető közlekedésének biztosítása, a város belső úthálózatának tehermentesítése, valamint a csúcsidőszakokban mindennapossá vált forgalmi dugók mérséklése szempontjából kiemelt fontosságú elem a város körüli elkerülő utak fejlesztése. A 3-5. pontban foglalt útszakaszok összekötő szerepkörük mellett egyidejűleg tehermentesítik a

város belső úthálózatát is. Fontos megemlíteni ebben az összefüggésben a város közlekedési hálózatából nagyon hiányzó ún. „nyugati elkerülő” utat. Ennek lehetséges nyomvonala a korábbi elképzeléseket tükrözően szerepel a város rendezési tervében, összekötve a Dolgozók útján kiépült Szombathely és Sé közti körforgalmi csomópontot a 86-os úttal délen, a bánya-, illetve ma már horgásztavak térségében. A jelen körülmények közt ugyanakkor – figyelemmel a fentiekben felsorolt, küszöbön álló útfejlesztésekre -, megfontolás tárgya lehet a nyomvonal meghosszabbítása az új M86-os út Szombathely és Táplánszentkereszt közti tervezett és belátható időtávon belül megépülő csomópontjáig.

Fontos kiemelni, hogy amennyiben az M86-os és M87-es gyorsforgalmi utak összekapcsolásával megvalósul a Körmend-Zalaegerszeg szakasz kiépítése, továbbá megépül a Zalaegerszegt az M7-es autópályával összekötő M76-os gyorsforgalmi útszakasz, akkor Szombathelyről Szlovénia, Észak-Olaszország és Horvátország irányába is biztosított lesz a közvetlen kapcsolat, jó minőségű, legalább 2x2 sávós gyorsforgalmi utakon és autópályákon keresztül.

1.3.2. Iparterület multimodális fejlesztése

Iparvágány

Az északi iparterület fejlesztése a városi ipartelepítés meghatározó jelentőségű eleme. A Kőszeg – Szombathely vasúti vonalból kiágazandó, sajátcélú vasúti vágány (továbbiakban iparvágány) létesítésével Szombathely versenyképessége és tőkevonzó potenciálja erőteljesen megnövekszik. Lehetővé válik, hogy az Európai Zöld Megállapodás szellemiségével összhangban valósuljon meg az új munkahelyteremtés.

Az iparvágányok esetén a kiszolgálás és vonatösszeállítás egy kisállomás kialakításával válik lehetővé. A tervezett kisállomásig villamosított vasútvonalat célszerű figyelembe venni. Így lehetőség nyílik arra is, hogy a vasúttársaságok irányvonatokat közlekedtessenek.

A területre megcélzott fejlesztések kiszolgálása és a tervezett kisállomás megvalósítása során elengedhetetlen a várható kapacitás figyelembevétele és a tervezett logisztikai terület technológiai kialakításának ismerete. Ezek alapján kell a vasúti pályateret elkészíteni, a nyíltvonali kiágazást megvalósítani. A kiszolgálásra a kapacitás nappali órákban egy kiszolgáló menet óránként. Az éjszakai órákban 23-04 óráig nincs korlátozva. Ez a kapacitás hosszú távon is biztosítható, és megfelel a Szombathely2030 program alapján várható igényeknek.

Regionális repülőtér

A lehetséges légi közlekedési fejlesztés Szombathely, illetve a térség számára esetleges potenciállal bírhat, hiszen az iparterületi beruházások, valamint a környező fürdővárosok is előnyét élveznék.

Amennyiben Szombathelyről 25 percen belül elérhető üzleti célú repülőtér kerül kialakításra, az egyaránt kiszolgálhatná a meglévő, illetve az új ipari parkba települő vállalkozásokat, továbbá a környező fürdővárosok turizmusát is nagy mértékben segítené.

1.3.3. Az iparterület közmű-infrastruktúrájának fejlesztése

A fejlesztések szempontjából meghatározó jelentőségű északi iparterületre megcélzott fejlesztések kiszolgálása céljából feltétlenül szükséges az alábbi ipartelepi közművek kiépítése. A beruházás során hat elemből álló komplex tevékenység-sorozat valósul meg. Ennek lépései:

- elektromos ellátás: első fázisban direkt földkábel vezetékkel, második fázisban kétrendszerű légkábelben, új kapcsolóállomással
- gáz: a jelenlegi igény a logisztikai telephelyhez kiszolgálható, további kisebb igények hasonlóan kiszolgálhatók, nagyobb gázigény azonban csak magasnyomású gerincvezetékéről, amihez már átadóállomás szükséges
- szennyvíz: lehetséges a rácsatlakozás a kiépített vezetékekre, nagyobb igény esetén direkt vezeték kiépítése a városi gerincre
- ivóvíz: kiépített vezetékekről vagy saját vezeték építésével
- csapadékvíz: helyi érbe elvezethető a közterületekről, az üzemi területek pedig saját telken belül kezelik
- informatikai infrastruktúra: az egyes beruházók saját igényei szerint önálló hatáskörben létesítik

Természetesen minden lépés előtt pontosítani szükséges a szolgáltatókkal, mivel kapacitásaik az idő előrehaladtával folyamatosan változnak.

2. Zöld, intelligens város

A zöld, intelligens város olyan komplex program, mely képes megvalósítani Szombathely szerves illesztését az Európai Zöld Megállapodáshoz, valamint az abból származtatott célkitűzésekhez és szakpolitikai eszközökhöz. Kulcselemei a körforgásos gazdaság, a zöld közlekedés, az okos város megoldások és a tudatos kereskedelem- és szolgáltatás-fejlesztés.

2.1. Körforgásos gazdaság erősítése

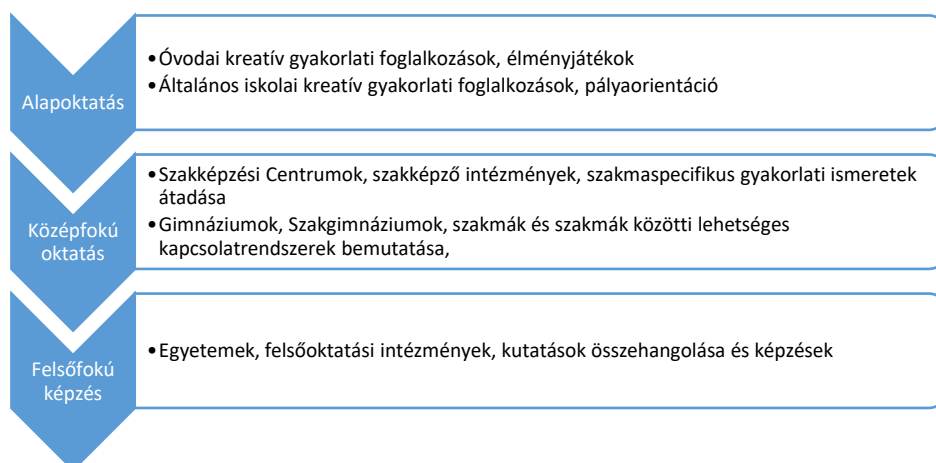
A lineáris gazdasági modellel szemben a körforgásos gazdaság központi gondolata a természeti erőforrások fenntartható felhasználása, mely egyszerre szolgálja a környezet védelmét és az innovatív fejlesztések elterjedését. A Szombathely2030 program célja mindkét szempont egyidejű érvényesítése.

2.1.1. Szemléletformálás és design a körforgásos gazdaságban

A szemléletformálás és lakossági tudatosítás hatékonyságának feltétele a közérthetőség és a széles körű társadalmi bevonás. Ennek kampányszerű kommunikációs elemein túlmenően a kreatív alkotásban való részvétel – például faalapú formatervezési pályázatok környezetbarát megálló kialakítására – jelentős mozgósító erővel bír. Ezekon túlmenően pedig üzleti célra is alkalmas, akár kezdő, akár már működő vállalkozások irányában.

A fenti okok miatt, egyúttal támogatva Szombathely tudásalapú gazdaság irányába történő elmozdulását is, szükséges, hogy a korábbiakban megfogalmazott, a gazdasági szerkezetváltást támogató Design Központ erőteljesen támogassa a körforgásos gazdasággal kapcsolatos szemléletformálási célokat is. Ennek érdekében, létrehozásában elsősorban a FALCO Zrt., a Moholyi-Nagy Művészeti Egyetem, a Soproni Egyetem és a Körforgásos Gazdaság Platform szereplői fognak együttműködni. A Szombathely2030 program célja, hogy minden iparágban és a gazdaság minden területén ez a szemlélet érvényesüljön. Egy jól működő gazdasági térségben, régióban ez a szemlélet az alapoktatástól a felsőoktatáson keresztül, az ipar minden szereplőjére érvényes kell, legyen, a tervezőktől a kivitelezőig, ezzel egyfajta szinergiát teremtve a teljes gazdasági térben. A Design Központ ezt a szemléletformálást tudja tudatosan elősegíteni és támogatni.

Szemléletformálás az oktatásban

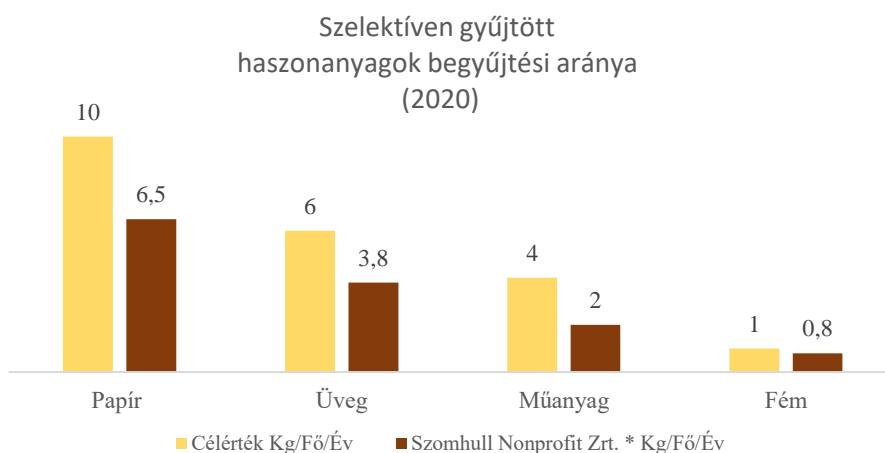
A szemléletformáláson túl a Design Központ fontos szegmense és részben gyakorlati megtestesítője kíván lenni az európai zöld megállapodás gondolatiságának, a gazdaság, a társadalom és az ipar rendszerszintű modernizálásának. A cél eléréséhez szükséges a fenntarthatósági innováció és a design innováció, amelynek gyakorlati célja, hogy egy élhetőbb világ megteremtése érdekében gyakorlati oldalról mutassa be az építőipar, a belsőépítész, a fa- és bútortermelés és a kreatív ipar lehetőségeit a terméktervezéssel, az alapanyaggyártással, a termékek felhasználásával kapcsolatosan, illetve felhívja a figyelmet a körforgásos gazdaság megvalósításának lehetőségére, a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer megvalósításával bezárólag.

Az Európai Unió célja az épületek üvegházhatású gázkibocsátásának nagymértékű csökkentése, amivel kevésbé pazarlóvá, olcsóbbá és fenntarthatóbbá válnak. Éppen ezért a Design Központ a közös alkotótér megvalósításával szeretné elérni, hogy az alkotóközösség szereplői - az építésztervezők, a belsőépítészek, a bútortervezők, a designerek, a művészek, a mérnökök és természetesen a diákok - együtt tudjanak dolgozni, az iparok közötti kapcsolati hálót alkotva ezáltal a fenntarthatóság érdekében. A gyakorlati tudás terepeként a természetes anyagok, legfőképpen a faanyag, vagy az agglomerált faalapanyagú termékek felhasználási lehetőségeit kívánja szélesíteni. További lehetőség, hogy a létrejött szellemi közösség a tudástranszfer célirányos alkalmazása mellett a termékgyártásban, a designalkotásban és annak gyakorlati kivitelezésében, az okos technológia és lehetőségekhez képest a mesterséges intelligencia alkalmazási lehetőségeit is elősegítse.

2.1.2. Hulladéktermelés csökkentése

A tevékenység kommunális és ipari elemekből tevődik össze. Kommunális szempontból a műanyag-, papír- és fémhulladékok szelektív hulladékgyűjtése valósul meg, egyrészt a családi házas övezetben zsákos begyűjtéssel, másrészt a lakótelepeken szelektív szigetek alkalmazásával. Az így összegyűjtött haszonanyagok válogatása az STKH szelektív válogató telephelyén valósul meg, ahol alkalmassá válnak arra, hogy bevonhatóak legyenek a további hasznosítási eljárásba. A szelektív hulladékok hasznosításba vonásának arányát tovább kell növelni, ami intézmények bevonásával, (iskolák, magáncégek telephelyei, illetve lakossági terület) valósulhat meg.

A hulladéklerakóba kerülő lakossági eredetű, kommunális hulladék mennyiségének jelentős csökkentése úgy valósulhat meg, ha biológiailag bomló részét olyan anyagában történő hasznosításba sikerül irányítani, amelyből biogáz, vagyis zöldenergia gyártható.

Jelenleg a lakoságnál keletkező faanyag teljes mennyiségét a Falco Zrt. veszi át. Ez a későbbiekben anyagában történő hasznosítására kerül, amely a limlom hulladék 10%-át teszi ki, ami abszolút értékben éves szinten 400 tonna fahulladékot jelent. Az ehhez hasonló lehetséges anyagáramok feltérképezése, lehetőségek kihasználása, partnerkapcsolatok kiépítése folyamatban van, és kiterjed a textil, kemény műanyagok és fólia hasznosításba vonására is, amelyek tovább csökkentik a hulladéklerakó terhelését és elősegítik a karbonsemlegességet.

2.1.3. Zöld energetika

Városi szinten kiemelt szerepe van a zöldenergia növelésének a fenntarthatóság, az energiakitettség csökkentése és a környezetkárosítás visszaszorítása érdekében. Ennek elemei az épületenergetikai fejlesztések és a környezetbarát energetikai rendszer kialakítása.

Épületenergetikai szempontból a kitűzött célt az energiahatékonyság növelése és a természet alapú megoldások erősítése jelentik. A környezetbarát épületenergetikai megoldások ösztönzésének egyik eszköze a helyi szabályozás, aminek segítségével megnövelhető a városban a zöldfelületek nagysága, illetve zöldfalak, zöldszigetek alakíthatóak ki. Ezen megoldások pozitív hatásai szemléletformáló kampány segítségével mutathatóak be a lakosság számára. Fontos felhívni a figyelmet a futó pályázati lehetőségekre, a lakossági napenergia hasznosítására, a távhő és a passzív házak előnyeire is.

Az európai hulladékkezelési irányzat egyértelműen a bioszelektív begyűjtés és hasznosítás felé vette az irányt. A begyűjtött élelmiszermaradék megfelelő előkezelés után jó alapanyag a bioerőművek működtetéséhez. Az ilyen anyagáram egyrészt csökkenti a hulladéklerakó leterheltségét, másrészt zöldenergia termelésére is alkalmas.

2.2. Vízgazdálkodás

A rendszerváltás után lefektetett jogszabályrendszer a települési önkormányzatok feladatkörébe sorolta a belterületi csapadékvíz-elvezetést (a létesítmények üzemeltetését, karbantartását), és a vízvezetés belterületi létesítményeit is az önkormányzatok tulajdonába rendelte. Ugyanakkor a jogszabályok a belterületi csapadékvíz-elvezetést nem minősítették közüzemi tevékenységnek, és ezzel megfosztották az önkormányzatokat attól a lehetőségtől, hogy e tevékenységért díjat számoljanak fel. A települések ezért ma az elvezető létesítmények karbantartását saját forrásból, illetve a fejlesztéseket saját forrásból vagy pályázatokból finanszírozzák. A vízvezető árkok/csatornák jelentős része elhanyagolt állapotba került; feltöltődött, elgázosodott, elszántották.

A klímaváltozás hatására egyre több az extrém hőségnapok száma. A kánikulák egyre hosszabbak és a nagy csapadékhullások során egyszerre lehulló csapadék mennyisége is egyre nagyobb, bár az össz mennyiség csökken. Összességében elmondható, hogy ugyanabban az évben az aszály és az özvízszerű esőzés is jelen van.

A belterületi csapadékvíz-elvezetés és -mentesítés szempontjából a szakirodalom általában megkülönbözteti a hagyományosnak nevezett megoldásokat, illetve az új szemléletűként számontartott eljárásokat. A hagyományos megoldások lényege a keletkezett csapadékvíz mielőbbi elvezetése, ami egyesített vagy elválasztott rendszer segítségével történhet.

Az utóbbi 40-50 évben már az elválasztott megoldások abszolút dominanciája érvényesül az új beruházások esetén, mivel e rendszerek számos előnnyel bírnak az egyesített megoldásokhoz képest. Szombathelyen azonban még jelenleg is működik egyesített rendszer.

Az újszerű megoldások lényege a lefolyó települési vizek „keletkezés helyén történő szabályozása”. Ez azt jelenti, hogy a lehulló csapadékot nem engedik a csatornahálózatba vagy a szennyvíztisztító-telepre, hanem a felesleges vizet ott próbálják elhelyezni, ahol keletkezik.

A cél az egyesített rendszer megszüntetése, a lefolyási csúcsok ellaposítása, a lehulló csapadék visszatartása a csapadékmentes időszakokra. Ennek lehetséges eszköze az új szemléletű megoldások előtérbe helyezése. Ezek közé tartoznak a lefolyást és összegyülekezést lassító megoldások, mint például a lapos tetejű épületek, vagy az autóparkolók olyan kialakítása, hogy alkalmasak legyenek néhány centiméternyi víz ideiglenes visszatartására (hasonlóan a természetes pocsolyákhoz). Ide tartoznak a zöldtetők is, bár itt az ideiglenes vízvisszatartás mellett a víz egy részét a növények hasznosítják. Ez a megoldás már a felesleges csapadékvizektől való „végleges” megszabadulást biztosító megoldások közé sorolható, amelyeknek nagy részét a talajba való elszivárogtatásra (talajvízdúsításra) alapozták. Ez lehet az egyszerű beszivárogtatás valamilyen gypes, bokros területen, beszivárogtató árkokban vagy kisebb tavakban. Megemlíthetők még a felszín alatti szivárogtató tározók, illetve a különböző felszíni megoldások, mint a beszivárogtató járda, továbbá a lakossági vízgazdálkodás erősítése. Az esővíz tárolása és felhasználása a legrégebb települési vízgazdálkodási tevékenység, aminek elsődleges funkciója mindig is a csapadék értékes vízkészletének a megőrzése volt. A lefolyási csúcsok csökkentése ennek a tevékenységnek csupán járulékos kiegészítője, de rendkívül hasznos a közösség számára.

Célok:

- a csatornahálózatba be nem kötött ingatlanok hálózatba integrálása a vizek védelme érdekében,
- az egyesített rendszer szétválasztása,
- a hagyományos rendszerekről való átállás az új szemléletű megközelítésekre,
- a lakossági vízgazdálkodás népszerűsítése.

2.3. Városi hőtérkép és természetalapú megoldások

A városi hősziget-hatás miatt a prioritást az olyan természetalapú megoldások városi szintű alkalmazásának erősítése jelenti, mint például a közterek és utcák hatékony hűtése.

A kánikulák idején a nagyvárosokban a környező területekhez viszonyítva a levegő akár 6-8°C-kal is melegebb, a páratartalom pedig 30%-kal alacsonyabb lehet. A klímaváltozás miatt a jövőben ez a hősziget-hatásnak nevezett jelenség még inkább erősödhet. A leghatékonyabb védekezést a természetalapú megoldások jelenthetik ellene, így ezeket a káros hatásokat például faültetéssel, zöldtetők vagy zöldfalak létesítésével csökkenthetjük. Elsődleges feladat a városi hőtérkép elkészítése, ami a klímaváltozás modellezése segítségével megmutatja a szükséges beavatkozási pontokat.

A program megvalósításának tervezett elemei:

- városi hőtérkép elkészítése,
- természetalapú megoldások erősítése.

2.4. Zöldközlekedés elősegítése

Szombathely város közlekedési stratégiájának küldetése a versenyképességi célok megvalósításának egyik alappilléreként a mindenkori mobilitási igények innovatív kiszolgálása. A reális jövőkép a közúti balesetektől mentes városi úthálózaton megvalósuló komfortos közlekedés, ahol valamennyi közlekedési eszköz az élettér harmonikus része.

Korunkban a munkaerő versenyképességének egyik kulcskérdése a munkaerő mobilitási igényeinek kiszolgálása. Szombathely vonatkozásában két egymástól eltérő igény jelentkezik: Szombathely infrastrukturális, földrajzi, kulturális, történelmi és kereskedelmi tradíciójának köszönhetően mint járásközpont, mint megyeszékhely, mint a Nyugat-dunántúli régió „szíve” egyrészt vonzáskörzet, másrészt erősen érzékelhető a határmentiségből adódó kölcsönös, oda-vissza irányú napi ingázás, melynek pillanatnyi irányultsága, mértéke és tendenciája erősen függ a két szomszédos ország (Ausztria és Magyarország) közötti aktuális társadalmi, gazdasági és jogszabályi környezet különbözőségétől. Az egyén minden esetben a saját szempontjából kedvező lehetőség mellett hozza meg döntését.

Szombathely város teljes területét térben jól lefedi ma is a tömegközlekedés, azonban a város, a városlakók mai mobilitási igényeire nem jelent megfelelő alternatívát. Az egyes megállóhelyekhez vezető járdaszakaszok hiánya vagy nem megfelelő állapota a szolgáltatás

használati értékét jelentős mértékben képes rontani. Nemcsak pusztán kényelemből, választják ma sokan az egyéni közlekedést, hanem azért is, mert úgy érzik, hogy a napi életük megszervezéséhez ez az egyetlen elfogadható lehetőség.

A városi útfelületek bővítésének – mint ahogy a kerékpárút építésének is – a beépítettség szigorú korlátot szab, ezért ezek nem növelhetőek korlátlanul, így aztán hálózati folytonossági hiányok maradnak (pl. Rumi úti kerékpárút hiánya), amelyek a látszólagos mobilitási alternatívát akár eleve kizárják (pl. gyermekek kerékpáros iskolába járása Gyöngyöshermánból). Az egyes kis forgalmú mellékutcákban alkalmazott kerékpáros nyom ugyan jelzésértékű, mégsem tekinthető teljes értékű kerékpáros hálózati kapcsolatot biztosító kerékpáros létesítménynek.

A kerékpáros közlekedés népszerűségének egyik akadályja, hogy már a lakóépületek kialakításánál sem veszik figyelembe, hogy egy családban olyan, akár 4-5 kerékpár számára is megfelelő tárolóhelyet kell biztosítani, amely az azonnali, kényelmes hozzáférést lehetővé teszi.

A parkolóhiány a város másik égető problémája. Ha részletesebben megvizsgáljuk a jelenlegi helyzetet, akkor belátható, hogy a parkolóhelyek többségét a hivatásforgalmi igényeket kiszolgáló intézmények, iskolák, üzletek előtt egész nap várakozó autók foglalják el. A lakótelepek – különösen a közelmúltban beépített társasházi övezetek – magukban rejtik a következő évek közlekedési feszültségeit. A lakóhelyeken a saját területi parkolás nem megoldott, vagy csak legfeljebb lakásonként egy autó számára, pedig családonként ma már nem ritka a 2-3 autó, melynek tárolása egyéb lehetőség híján közterületen valósul meg. A városi közösség számára mindkettő pénzbe kerül. Tehát ugyanaz az autó problémát okoz a lakóterületen, utána pedig a belvárosban egész nap. Ezekre a problémákra nem biztos, hogy a minden határon túli parkolófejlesztés tudja a jó választ megadni, hiszen pl. a gyakran hiányolt belvárosi koncentrált parkolólemezek kialakításánál figyelemmel kell lenni a rávezető utak és csomópontok forgalmi teherbírására is.

Magyarországon még mindig alacsonyabb a napi ingázások száma és a napi megtett ingázási út hossza, mint Nyugat-Európában, de a város már Szombathely autóipari cégeit sem képes ellátni megfelelő számú és képzettségű munkaerővel, ezért nem ritka, hogy a dolgozók más megyéből ingáznak. A bejáró dolgozók elenyésző százaléka közlekedik tömegközlekedéssel. Az öt nagyfoglalkoztató céghez a környező településekről bejáró dolgozók több mint 70%-a egyéni közlekedéssel érkezik a munkahelyére. A Schaeffler Savaria Kft. által létesített közel 1000 férőhelyes személygépkocsi-parkoló műszakváltáskor megtelik.

Szombathely vonatkozásában tehát egyik kiemelt fontosságú igény a város ipari övezeteinek és intézményeinek műszakokhoz, illetve nyitvatartási időhöz igazodó, háztól-házig vezetett

utazási láncának megteremtése a város vonzáskörzetébe tartozó településekről és az egyes peremkerületi városrészekről.

Szombathely több ezeréves múltját is jó földrajzi helyzetének, közlekedési útvonalainak köszönheti. A város a közúti és vasúti infrastruktúra-hozzáférés tekintetében ma sincs rossz helyzetben: az M86 autópálya megépítése új lehetőségeket nyitott a közúti áruszállításban, Szombathely bekerült az ország gyorsforgalmi úti vérkeringésébe. További fejlesztési lehetőségek kiaknázásával szükséges megvalósítani a Szombathely-Bécs közötti gyorsforgalmi kapcsolatot, valamint a két megyeszékhely, Szombathely és Zalaegerszeg gyorsforgalmi összeköttetését. A közlekedéspolitika a vasút fejlesztését állítja a személyszállítás középpontjába: megújuló járműparkkal a GYSEV Zrt. és a MÁV-START Zrt. egyre korszerűbb szolgáltatást igyekszik nyújtani a nagyobb távolsági és a regionális forgalomban, melyhez csatlakozó ráhordó autóbuszjáratokkal a közeljövőben megvalósulhat egy integrált személyszállítási közszolgáltatás a helyközi közösségi közlekedésben.

Szombathely közúti biztonsági helyzete átlagos, vannak baleseti sűrűsödések, de a sérüléssel járó balesetek számának jelentős csökkenése elsősorban a gyalogos és kerékpáros balesetek megelőzésével érhető el. Reálisan elérhető célkitűzés, hogy 2030-ig a halálos és súlyos sérüléssel végződő gyalogos és kerékpáros elütések száma – a bázisét 2020-nak tekintve – a felére csökkenjen.

A közlekedés fejlesztésével kapcsolatosan több koncepció, illetve stratégia is készül. A SUMP lesz alkalmas arra, hogy széles körű lakossági és véleményformálói bevonással ismerje meg és alkosson hosszú távon is fenntartható megoldást. A Szombathely2030 program – mivel a programalkotás idején a SUMP nyújtotta irányvonalak még nem ismertek – közvetlen, operatív beavatkozási területekre fókuszál, ezen belül is két területre, a zöld és biztonságos kerékpáros közlekedésre és a zöld belváros kialakításának elősegítésére.

2.4.1. Zöld és biztonságos kerékpáros közlekedés

Szombathely Városnak az Integrált Településfejlesztési Stratégiában (ITS) nevesített célja, hogy a kerékpáros fejlesztések által a városban 25%-ra növekedjen a kerékpáros közlekedés részaránya a jelenlegi 19%-ról. Ennek egyik alapfeltétele a megfelelő infrastruktúrahálózat kiépítése.

2019 végén a városban meglévő kerékpárforgalmi létesítmények teljes hossza 44 km volt. A 2020 és 2022 közötti időszakban létrejövő további 15,68 kilométer kerékpározható infrastruktúra-fejlesztés révén a város jelentős része, illetve az agglomeráció több települése is biztonságosan elérhetővé válik, azonban ezzel még nem valósul meg a város egész területét

lefedő összefüggő kerékpárút-hálózat. Továbbra is kiemelt feladat tehát a Szombathely MJV Kerékpárforgalmi Hálózati Tervében megfogalmazott fejlesztések mielőbbi megvalósítása, illetve a civil kerékpáros kezdeményezésekkel történő együttműködés rendszerének kialakítása.

A hosszabb távú fejlesztési program keretében szükséges a kerékpáros közlekedéshez kapcsolódó új megoldások kialakítása – tárolók, világítás –, valamint a szemléletformálás és a használat ösztönzése. A létrejött infrastruktúra kihasználását forgalomszámláló eszközök üzembe állítása, az üvegházhatású gázok csökkentését elősegítő kerékpáros forgalombővülés folyamatos kommunikációs megjelenítése, a középiskolások és munkavállalók között célzott marketingkampányok segítik.

A következő időszakban kiemelt jelentőségű a fejlesztési elemek meghatározása és kommunikálása, hogy 2030-ra Szombathelyen minden háztartásnak közvetlen kapcsolata legyen a kerékpáros közlekedési hálózathoz.

2.4.2. Zöld belváros

A program során a komplex célkitűzés érdekében számos egymásra épülő tevékenység valósul meg. A készülő stratégiai dokumentumoknak egyrészt az a célja, hogy egy integrált mobilitási platform létrejöttét segítsék elő. Szükségességét az indokolja, hogy a városi közlekedésben részt vevő úthasználók és utasok, a mobilitási igényt generáló munkáltatók, intézmények és üzletek, valamint a közlekedést megvalósító infrastruktúráért felelős tulajdonosi, üzemeltetői, fenntartói, ellenőrzési körök tevékenységei egymástól elszigetelten működnek, más-más érdekek, célok, irányítási és szabályozási környezet által vezérelve.

A 2030-ra vizionált stratégiai elképzelések között két út vázolható fel:

A. Szombathely2030: dominánsan autós város marad

Az egyén mobilitás iránti igénye visszafoghatatlan, átgondolt fejlesztések nélkül az egyéni motorizáció szabadon és dinamikusan fog nőni. Az ingázó helyközi és városi forgalom csúcsidőben egyre nagyobb forgalmi akadályoztatással néz szembe a város úthálózatán. A műszakváltások körüli időszakokban a város előbb-utóbb megbénul, a közlekedőkben az az általános képzet alakul ki, hogy a város élhetetlen, az utak közlekedésre alkalmatlanok, balesetveszélyesek. Örökös problémát jelent az álló járművek tárolása, feszültség keletkezik a gyalogos-, kerékpáros- és gépjárműforgalom között.

Az épített környezetünk szerves részét jelentő útfelület nem felel meg az elvárásoknak: a csúcsidejű forgalmat nem tudja megfelelően levezetni, az ezen kívüli időszakokban pedig feleslegesen mástól veszi el a teret. A tömegközlekedés a város számára a továbbiakban is leginkább költségvetési teher, miközben a lakosság számára kihasználatlan, az igényektől jelentősen elmaradó szolgáltatási szintet nyújtó lehetőséget jelent, ahelyett, hogy a városi lét szerves részét képező, egyfajta magasabb életszínvonalat megtestesítő kínálati szolgáltatási eszközt testesítene meg. Az egyes lokális intézkedések, bár megoldást nyújtanak egyes balesetveszélyes gócok, lokális forgalmi torlódások megszüntetésére, nem tudnak az egész városra kiterjedő hatást gyakorolni, innovativitásuk ellenére nem képesek együttműködve erősíteni egymást.

B. Szombathely2030: szemléletváltás a közlekedéspolitikában

Az egyéni közlekedéssel szemben versenyképes, integrált városi közlekedési modell kidolgozásához először is alaposan meg kell ismerni a közlekedők szokásait, a mobilitási igényekhez igazított kapacitáselosztással, a tömeges, csúcsidejű utazások környezetbarát kiszolgálásával. A városlakók és ingázók szokásainak megváltoztatása bonyolult, összetett, számos egyéb körülményt is figyelembe vevő feladat, mely a lakosság aktív bevonása nélkül nem hozhatja meg az elvárt eredményt. Ezért szükséges – a mobilitási igényt generáló munkáltatók, a finanszírozásban résztvevők, üzemeltetők és szolgáltatók részvételével – egy úgynevezett városi mobilitási platform létrehozása, amely közös érdekek által vezérelve biztosítéka annak, hogy tudatosan szervezett, a közlekedők igényeihez rugalmasan alkalmazkodó és fenntartható városi közlekedési rendszer alakulhasson ki. Az egyes területek funkcióit a város településszerkezetéből kiindulva kell meghatározni, majd ehhez rendelteteni definiálni a mobilitásból eredő közlekedési károk elviselhető határértékeit, melybe beleértendő a levegő-, zaj-, talaj-, vízszennyezési értékek, a közúti balesetekből származó veszteségek és egyéb életminőséget alapvetően befolyásoló tényezők.

Az egyéni közlekedés töretlen fejlődése csakis akkor állítható meg, ha a város alternatívát tud kínálni, amelynek főbb szempontjai:

- vonzó városi és elővárosi tömegközlekedés, taxik bevonása a közösségi közlekedési rendszerbe;
- rugalmas közlekedés bevezetése a peremidőszakokban és a peremkerületekben;
- összefüggő kerékpáros közlekedési rendszer megvalósítása a város egész területén;
- városi kötöttpályás közösségi közlekedési lehetőségek bevezetésének vizsgálata;
- átgondolt parkolási rendszer kialakítása okos megoldások alkalmazásával (telítettség-figyelő applikáció);

- kis költségű közúti infrastruktúra-fejlesztések: a meglévő úthálózat rendszeres, időszakos felülvizsgálata és karbantartása; baleseti gócok megszüntetése, csomópontok átépítése, korszerűsítése; gyalogos-átkelőhelyek biztonságának növelése; járdakapcsolatok felülvizsgálata, karbantartása;
- megosztó rendszerek: közbringa, teherbicikli-kölcsönző rendszer, car sharing, car pooling, teleautó ösztönzése;
- egyéb soft intézkedések: időszakos korlátozással kijelölt övezetek, mobilitási csomagok kidolgozása a Mobility as a Service (MaaS) koncepció alapján, utazássegítő applikációk, a közlekedésbiztonság javítását szolgáló egyéb eszközök, integrált bérletkonstrukciók, kampányok, kedvezményes akciók.

Zöld Busz

A szombathelyi városi közlekedés modernizációjának első lépcsője a 2020 novemberében üzembe állított 7 új csuklós autóbusz. A járműpark modernizációja érdekében Magyarországon elindult a Zöld Busz Program, melynek értelmében 2022-től a 25 ezer lakosnál nagyobb városokban már csak emissziómentes autóbuszokat lehet üzembe helyezni. Ezek beszerzését a kormány anyagilag is támogatja. A Zöld Busz Program 2020-21-es forrásaira októberben írtak ki 4,2 milliárd forint keretösszegű pályázatot. A programban tíz évre átlagosan 20 százalékos támogatást ad az állam.

Új vasúti megállók

A kötöttpályás elővárosi közlekedés fejlesztésének egyik lehetősége két új vasúti megállóhely létesítése a Zanati településrész és Iparterület, valamint a Csaba utcai üzemek kiszolgálására. A két új megállóhely létesítése forradalmasíthatná Szombathely nagyfoglalkoztatóinak műszakos kiszolgálását a szombathelyi elkerülő úton közlekedtetett hivatásforgalmú ingajáratokkal az elővárosi megállóhelyek között. A fejlesztési elképzelések kidolgozásához előzetesen meg kell szerezni a munkáltatók partnerségét.

Hub-ok kialakítása

Tömegközlekedési megállóhelyekhez kapcsolódóan a lakóterületek határában, a városi bevezető utak térségében úgynevezett HUB-ok alakítandók ki. A térfigyelő kamerával felszerelt biztonságos, burkolt, kulturált várakozásra lehetőséget nyújtó parkolókból koncentráltan lehet korszerű ingajáratokat közlekedtetni a városközpontba, munkahelyekre (Pl. a sibuszok mintájára). Ezáltal csökken a belváros úthálózatának forgalma, enyhülnek a parkolási problémák.

A városnak megéri támogatni az egyéni közlekedéssel szembeni alternatív lehetőségeket, hiszen az egyéni közlekedés városon belüli visszaszorítása csökkenti az egyéb terheket, miközben az épített környezet hozzáigazítása a megváltozott igényekhez elengedhetetlen.

2.4.3. Hidrogén, mint alternatív lehetőség a közlekedésben

Jelenleg - 2020 novemberében - Magyarországon nincs közúti forgalomban hidrogénüzemű jármű és nincs hidrogén-töltőállomás (HRS). Azonban Magyarország azon 14 EU-tagállam közé tartozik, amely az ún. „Nemzeti Szakpolitikai Keret” dokumentumába felvette – egyéb alternatív üzemanyagok mellett –, a hidrogén-infrastruktúra fejlesztésének tervét is.

Az AFID Alternatív Üzemanyag-infrastruktúra Irányelv és ebből következően a hazai szakpolitikai keret is a 2020., 2025., 2030. évekre mint mérföldkövekre vonatkozóan ad meg vállalásokat mind a töltőinfrastruktúra, mind a járművek vonatkozásában. Emellett a hidrogén-töltőinfrastruktúra esetében a tagországoknak 350 bar-os, 700 bar-os nyomásszintű töltőket, valamint a „nyilvános” és „magántöltőket” kell külön terveznie és erről jelentenie az Európai Bizottság felé.

A magyar szakpolitikai keret szerinti hidrogén-töltőállomás darabszámokat tekintve (2020: 2 db; 2025: 5 db; 2030: 14 db) a magyar vállalás mértéktartónak nevezhető, nem tűnik „elrugaszkodottnak”, azonban fontos kiemelni, hogy a 2020-ra előírányzott 2 töltőállomásból még egy sem valósult meg Magyarországon, ennek a megvalósítása legkorábban 2021-re lesz reális.

A nyugati korridorok, ún. hidrogén-töltőállomások kapcsolatrendszere Bécsben, Grazban, Szlovákiában és Szlovéniában ér véget, tehát regionális szinten nagy lehetőséget jelent ezen a szinten bekapcsolódni az említett töltőállomásokhoz. A hazai szakpolitika szerint 2020-ra, reálisan nézve 2021-re 2 db hidrogén töltőállomásnak kellene megvalósulnia Magyarországon. Az egyik talán Szombathelyen jöhet létre és csatlakozhat az említett nyugati országokhoz. A hazai szakpolitika szerint 2030-ra 14 db hidrogén-töltőállomás van előírányozva hazai szinten, így, ha az első két előírányzott évben (2020 és 2025) nem is, de 2030-ra reális cél lehetne Szombathelyen is egy hidrogén-töltőállomás telepítése.

Vas megyében van egy olyan gazdasági ágazat, ahol bevezethetőek lehetnek a hidrogénhajtású buszok, pilot jelleggel megvalósítható a hidrogénhajtású tömegközlekedés, ez pedig a turizmus. Ez lehetne az a terület, ahol meg lehetne valósítani egy hidrogén-projektet, először akár csak pilot jelleggel, hogy aztán a későbbiekben a tömegközlekedés, vagy a mindennapi felhasználás szintjére is eljuthasson ez az alternatív közlekedési forma.

2.5. Smart city megoldások

Az okos város – smart city – fejlesztés nem cél, hanem eszköz a minőségi életet célzó komplex programban. Alapja az okos- és informatikai eszközök oly módon történő felhasználása, mely lehetővé teszi a városlakókkal és a vállalkozásokkal történő közvetlen együttműködést és a közszolgáltatások rugalmas testreszabását. Kiemelt megvalósítási területei a közlekedés (pl.: parkolás- és forgalomszabályozás, okos gyalogátkelőhely), a szenzoros környezetfigyelés (levegőminőség- és zajszenzorok, köztéri okos eszközök), a közszolgáltatás monitoring (parkfenntartás monitoring), a mindezeket hatékonyan támogató városléptékű modellezés (digitális ikertestvér), valamint az egészségügy és idősgondozás (telemedicina rendszerek és idősek vészjelző rendszere).

2.5.1. Szenzoros parkolás és forgalomszabályozás applikációval

A várost jelenleg rendkívül túlszűfolt közlekedés, hektikus forgalom, szennyezett levegő és nem elegendő mennyiségű parkolóhely jellemzi, mivel Szombathelyen, aki csak teheti, autóval közlekedik. A túlszűfolt városi közlekedés szabályozása és biztonságosabbá tétele a közlekedés összes résztvevője számára elsődleges feladat. Cél, hogy a város minden egyes lakója – legyen szó gyermekekről, kismamákról, idősekről vagy fogyatékkal élőkéről – biztonságosan tudjon közlekedni.

Az aszfaltba süllyesztett szenzorok és térfigyelő kamerák által biztosított inputokon alapuló parkolóhelyfoglaltság-érzékelő rendszer kiépítése kiemelt cél a parkolásszabályozás terén. A fejlesztés alatt álló városi mobilapplikáció segítségével az autósok térképes követéssel, egyszerűen tudnak szabad parkolóhelyet találni. Hasonlóan fontos egy olyan forgalomszabályozás megvalósítása, amelynek keretei között a közlekedési balesetek, közlekedési dugók vagy útépítések miatti torlódások esetén az applikáció konkrét alternatív útvonalakat képes felajánlani a közlekedőknek a minél gyorsabb haladás érdekében.

Mindezek támogatása érdekében kiemelt cél a teljes városi térfigyelő kamerarendszer bővítése és modernizálása, ami a parkolás- és forgalomszabályozási célokra történő felhasználás mellett a közbiztonság, illetve a köztisztaság növelését is nagymértékben képes segíteni.

A program megvalósításának tervezett elemei:

- parkoló szenzorok (pilot jelleggel egy teljes belvárosi utcában),
- autós és kerékpáros forgalomszámláló szolgáltatáshoz kamerák,
- gyalogosforgalom-számláló szolgáltatáshoz kamerák,
- teljes városi térfigyelő kamerarendszer modernizálása és bővítése.

2.5.2. Levegőminőség- és zajszenzoros figyelés, applikációba illesztés

Az élhető okos város koncepciójának egyik leglényegesebb gyakorlati eleme a minél több városi, közlekedési, környezeti adat begyűjtése, rendszerezése és elemzése. Ez egyrészt történhet a térfigyelő kamerákon és a városi mobilapplikáción keresztül, másrészt önálló zajmérő- és levegőminőség-szenzorok, valamint a környezeti hatások és jellemzők monitorozására alkalmas további köztéri okoseszközök telepítésével. Ilyenek többek között a napelemmel működő okos padok, okos buszvárók, okos köztéri hulladékgyűjtő edények és köztéri kommunikációs infópultok.

Ezek az eszközök működésük közben folyamatosan monitorozzák környezetük változásait: képesek levegőminőséget, zajszintet, páratartalmat, légnomást és UV-szintet mérni, az adatokat pedig egy szervernek továbbítani. Az így kinyert adatok elemzése és felhasználóbarát elérhetővé tétele összetett infokommunikációs feladat. A monitorozás során gyűjtött és rendszerezett, naprakész információk segítik a városvezetést abban, hogy a környezetet érintő döntéseik minél megalapozottabbak lehessenek, és szükség esetén gyors beavatkozásra is képesek legyenek. A városlakók számára is elérhető, publikus felületen közzétett információk (pl. a városi mobilapplikáción, a város honlapján, Facebook és Instagram oldalán) pedig környezettudatosabb életvitelre ösztönözhetik a lakosságot.

A program megvalósításának tervezett elemei:

- zajmérés szenzorok segítségével,
- levegőminőség-figyelés szenzorok segítségével,
- okos buszvárók,
- okos padok,
- okos köztéri hulladékgyűjtő edények telepítése.

2.5.3. Okos zebra – gyalogosvédelmi rendszer

Az okos zebra egy olyan közlekedésbiztonsági rendszer, amely az útburkolatban elhelyezett aktív LED-prizmák vagy az átkelőhely mellé telepített LED-es jelzőoszlopok segítségével, villogó fénnel hívja fel az autósok figyelmét a kijelölt gyalogátkelőn éppen áthaladó gyalogosokra. Amikor a gyalogos eléri a gyalogátkelőhelyet, a telepített mozgásérzékelő szenzor bekapcsolja a LED-prizmákat vagy a LED-es jelzőoszlopot, ezzel jelezve az úton közeledő járművezetőknek az átkelési szándékot. A rendszer csak akkor lép működésbe, amikor a zebrán ténylegesen áthalad a gyalogos. A gyalogosok átkelése után az időzítő áramkör lekapcsolja az aszfaltba

süllyesztett LED-prizmák, vagy az átkelőhely mellé telepített oszlopok jelzőfényeit, majd várja az újabb gyalogosok érkezését.

A rendszer telepítése kiemelten indokolt forgalmas útszakaszokon található gyalogátkelőhelyeknél, balesetveszélyes, vagy nehezen belátható helyszíneken, valamint olyan zebrák esetén, amelyek vonzaskörzetében nagy látogatószámmal rendelkező oktatási, egészségügyi, szociális intézmények, sportlétesítmények vagy kereskedelmi egységek találhatóak.

A program megvalósításának tervezett elemei:

- intelligens gyalogosátkelő rendszer telepítése útburkolatba süllyesztett LED-lámpákkal, mozgásirány érzékelő kamerával, kiemelt világítással,
- intelligens gyalogosvédelmi rendszer kiépítése az átkelőhely mellé telepített LED-es jelzőoszlopokkal, az útburkolat megbontása nélkül.

2.5.4. Parkfenntartás-monitoring

A szolgáltatás célja bemutatni Szombathely lakosságának, hogy a parkfenntartás által végzett munkálatok mikor, milyen időközönként és milyen kapacitással működnek. A létrehozandó szoftveres megoldás lehetőséget nyújt az önkormányzat számára, hogy elvégezze a megfelelő kontrollokat a munkavégzés eredményességét illetően.

A parkfenntartóknál lévő telefonok, vagy a parkfenntartó járművekben elhelyezett jeladók GPS-jelét felhasználva azok pozíciója vizuálisan megjeleníthető egy Google térkép segítségével, ezáltal követhető, hogy melyik csoport hol tartózkodik adott pillanatban. A könnyebb átláthatóság érdekében a Google térképen munkaterületeket lehet bejelölni és információt biztosítani a látogatóknak a már elvégzett, illetve a várható munkafolyamatokról.

2.5.5. Városléptékű modellezés – digitális ikertestvér

A digitális ikertestvér (digital twin) egy olyan egyedülálló, multidimenzionális városmodellező megoldás, amely a várostervezés és -fejlesztés korábban meghatározhatatlan, vagy nehezen meghatározható hatásainak megjelenítéséhez, szimulálásához és elemzéséhez biztosít városléptékű eszközt, a város adatainak egyetlen, nagy részletességű 3D városmodellbe integrálásával. A városi környezet virtuális ikertestvére: utcák, épületek, parkok, fák, forgalmi rend, hőtérkép, légszennyezettség és zajszint - mindezek könnyen elérhető adatpontokként jelennek meg egyetlen digitális modellbe sűrítve. A szükséges inputok aszfaltba süllyesztett

parkolószenzorokból, térfigyelő kamerákból, levegőminőség és zajszenzorokból, vagy éppen szenzoros köztéri okoseszközökből is származhatnak.

A „digital twin” segítségével többek között mobilitási tervezéssel iparfejlesztési, vagy éppen köztértervezéssel kapcsolatos szimulációk és vizsgálatok futtathatók le, a különböző város- és gazdaságfejlesztési tevékenységek jövőbeni hatásai pedig nagy pontossággal elemezhetőek. A város adatai, valamint a valósághű látványtervező és szimulációs eszközök kombinációja minden egyes beruházás esetén még a megvalósítás előtt teszi lehetővé a városkép – és az abban bekövetkező változások – megtekintését, ezzel együtt pedig bármilyen idő- és nézőpontból alkalom nyílik a javaslatok és tervek hatásainak vizuális bemutatására és megértésére.

Egy multidimenzionális digitális ikertestvéren keresztül látványosan jeleníthető meg és szimulálható már egyetlen új lakóépület, ipari létesítmény, okos gyalogátkelőhely, parkolóhely-létesítés, vagy éppen forgalmi rendváltás környezetre gyakorolt hatása, többek között az energiafelhasználás, a károsanyag-kibocsátás, a levegőminőség, illetve a városi mobilitás szempontjából, de a fák ültetésének a városi mikroklímára, vagy a forgalomszabályozó applikációnak a városi közlekedésre gyakorolt hatásai is hatékonyan modellezhetőek.

A városléptékű modellezési folyamat tervezett lépései:

- Állapotfelmérés, előtanulmányok és projekt-előkészítés
- Városrészi vagy városi mikroklíma-modell elkészítése
- Városrészi vagy városi energiamodell elkészítése
- Városrészi vagy városi mobilitási modell elkészítése
- Monitoring és adatspecifikáció
- Döntéstámogatás

2.5.6. Egészségügy és idősgondozás támogatása

Az európai országok előregedő lakossága életminőségének biztosítása nemcsak társadalmi, egészségügyi, de gazdasági felelőssége is minden közösségnek.

A Szombathely2030 programban az egészségügy és idősgondozás támogatásának területén a következő kiemelt célokat fogalmazhatjuk meg:

- **Prevenció:** az egészséges életvitelt, táplálkozást, mozgást, szellemi aktivitást támogató kampányok, illetve applikációk fejlesztése, bevonása, egészségmegőrző program. A prevenció mind gazdaságilag, mind lelki egészségmegőrzés szempontjából fontos, és teljes mértékben illeszkedik az Európai Unió Assisted Living projektjeihez.

- A digitális egészségügyi tér kiterjesztése - az e-health területén belül m-health fókuszú megoldásokkal és rendszerekkel (elsősorban házi orvos központú telemedicina rendszer fejlesztésével) az önvizsgálat, adatgyűjtés, monitorozás, automatizálható házi orvosi megoldások és tanácsadások, online szolgáltatások fejlesztése segítségével a házi orvosi rendszer tehermentesítése és automatizálása mellett az intelligens döntéstámogatás szerepének növelése, mely a tudásalapú önkormányzás kialakításának egyik pillére lesz. A város polgárai számára egy új társadalmi élmény, a fizikai, időben és személyben korlátozott egészségügyi szolgáltatás mellett egy mindig jelenlévő, interaktív, állandóan gondoskodó rendszer. Ezen digitális tér az időskorúak (végfelhasználók), gondozóik és családtagjaik bevonásával, közös értékalkotással (co-creation) lehet sikeres.
- Ezüst gazdaság - az idősödő generáció egyre fontosabb szerepet fog betölteni aktivitásban, hasznos társadalmi, gazdasági tevékenységben. Felkészítésük erre a szerepkörre csökkentheti a fokozódó egészségügyi, szociális ellátások terhet, javítja a funkcionális képességeket és növeli a termelékenységet, mindemellett a lelki szempontból fontos hasznosság érzetet növeli. Ki kell alakítani és támogatni kell az idősödők, és a nyugdíjba vonulás utáni időszak életstratégiáit, karriertervét, digitális eszközökkel, társadalmi programokkal és atipikus foglalkoztatási programokkal növelni a részvétel mértékét, kialakítva az önkéntesség egy új dimenzióját.
- M-health kompetenciaközpont - a város ilyen irányú fejlesztéseit informatikai szakemberekből álló csoport fogja egy kézbe a folyamat- és adatredundanciák elkerülése érdekében, folyamatosan konzultálva egészségügyi szakemberekkel és e-health üzleti modell szakértőkkel. A kompetenciaközpont nem titkolt célja a városban bevált megoldások termékesítése és értékesítése, és a város/e-health projekt számára bevételi, illetve pályázati forrás teremtése.

Lényeges elem a jelenleg is működő, karpereces vészjelző rendszeren alapuló jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Fontos célkitűzés az okoseszközökön alapuló vészjelző rendszer kiterjesztése, opcionálisan a házi orvosi rendszerbe történő bekapcsolása, és mindenekelőtt a további eszközök beszerzése. Az automatikus segélyhívó és egészségőr karperec biztonságot nyújt az időseknek, információt ad a családtagoknak és a gondozást végzőknek. Ájulás esetén képes automatikus segítség hívásra, láthatóvá teszi az idős állapotának legfontosabb jellemzőit, figyelmeztet az állapot negatív változásaira, támadás esetén pedig vész hívóként működik. A rendszer által adott görbék, illetve a kinyert adatok és információk elemzése nagymértékben segítik a gondozás, ápolás hatékonyabb tervezését és szervezését.

2.6. Tudatos kereskedelem- és szolgáltatásfejlesztés

2.6.1. Kereskedelem fejlesztése

Szombathely hagyományos kereskedőváros, jelentős szolgáltatószektorral kibővítve. Az 1980-as években, a határmenti kereskedelemre is építő infrastrukturális adottságai a 2000-es években városkörnyéki kereskedelmi övezeti elemekkel bővültek ki. Az új tendenciáknak megfelelő környezet – jelentős beruházási igénnyel, sok parkolóval, multifunkcionális elemekkel, kulináris és kereskedelmi elemeket ötvöző élményalapú vásárlással – nem jött létre. Stratégiai jelentőséggel bír a kereskedelmi szektor megújítása, a határmentiség elszívó hatása helyetti vonzó értékévé történő alakítása. Ugyanakkor ezt olyan módon kell megtenni, hogy a város központjában található kereskedelmi és szolgáltató egységek is megtalálják a szerepüket, és a városi közösségi lét szerves részeként tudjanak megmaradni.

2.6.2. Rendezvények fejlesztése

A rendezvények tudatos tematizálása, egész évben történő megvalósítása a városi élet vonzereje szempontjából rendkívül fontos. A minőségi események, melyek a város közvetlen környezetében található adottságokkal kiegészülve jelentős vásárlóerő többletet is generálnak, a szolgáltatószektor egésze részére tudnak forgalmat generálni.

A több évtizedes múltra visszatekintő nagyrendezvények mellett (pl. Savaria Történelmi Karnevál, Bloomsday) fontos elem 2020-tól a Belváros, a Fő tér, a Csónakázótó kulturális tartalommal való megtöltése (családi piknikek, játékos vetélkedők, „flashmob” térzene, köztéri színházi és bábszínházi előadás, szimfonikus koncert könnyedebb csomagolásban, szabadtéri mozi stb.). Az említett helyszínek kulturális és turisztikai tartalommal való megtöltése nem jelent feltétlenül nagyszínpados rendezvényeket. Sokkal inkább egyedi események, kültéri kiállítások, gasztronómiai érdekességek, civil kulturális kezdeményezések és performance-ok speciális felfűzését szorosan együttműködve helyi művészekkel, művész-csoportokkal, illetve saját kulturális intézményeinkkel.

„Városháza – a város háza!” szlogen jegyében 2020-tól ténylegesen kinyílt a Városháza és nemcsak ügyfélszolgálati szempontból. Épülete ugyanis sajátos és igazán exkluzív rendezvényeknek lett a helyszíne, megszólítva kicsiket és nagyokat egyaránt. Nagyobb hangsúly kerül az alacsony költségvetésű, jótékonyági minieseményekre, rajzpályázatokra, melyeknek helyszíne szintén a fogadó aulai tér.

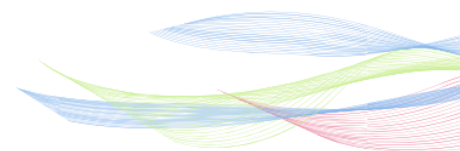
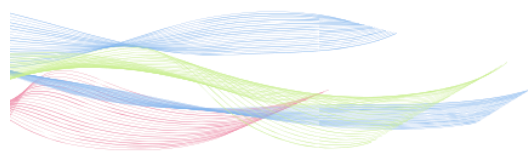

A Nyitott Városháza projekt részei továbbá a kiemelt városi eseményekhez kötődő aulai kiállítások (Szombathely bombázásának emléknapja, Bloomsday stb.). A kiállítások részben helytörténeti, részben képzőművészeti jellegűek.

2.6.3. Intelligens közösségi kártyarendszerek

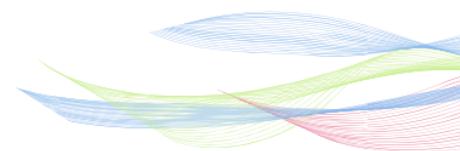
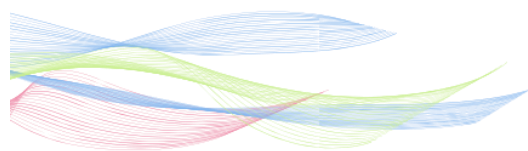
Intelligens kártyarendszerek esetében két típust különböztetünk meg egymástól. Egyrészt a városlakók számára különböző kedvezményeket biztosító típust, amit a jelenleg is használt Szent Márton kártya testesít meg Szombathelyen, egy díjmentesen igényelhető „okoskártya”, amellyel Szombathely városa a polgárait és az itt tanuló diákokat kívánja támogatni. A kedvezmények jellemző területei a sport, strandok, múzeumok, könyvtár, mozi, színház, különböző kulturális rendezvények, illetve növekszik a csatlakozó kereskedők, üzletek száma is. További cél a meglévő rendszer továbbfejlesztése, funkcióbővítése és az elfogadóhelyek számának növelése.

A másik típus egy olyan turizmuskártya, amely az egyéni és családi utazóknak nyújt kedvezményeket a szombathelyi szálláshelyeken, múzeumokban, vendéglátóhelyeken és egyéb turisztikai helyszíneken. Cél, hogy Szombathely látogatói szálláshelyeken és a Tourinform irodában juthassanak hozzá. Így a város idegenforgalmi vonzerejének növelése mellett az idelátogató turisták mozgását, keresleti igényeit is pontosabban lehet követni, láthatóvá téve az eddig „láthatatlan turizmust” is.

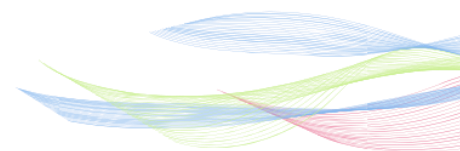
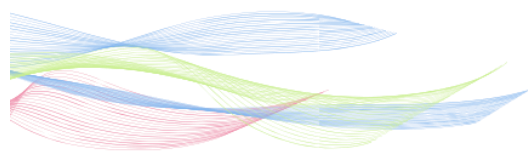

3. Tevékenységek elvárt indikátora, költsége, felelőse és forrása

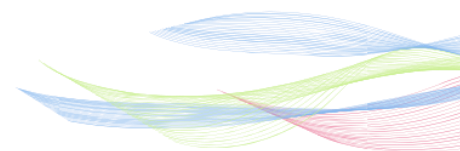
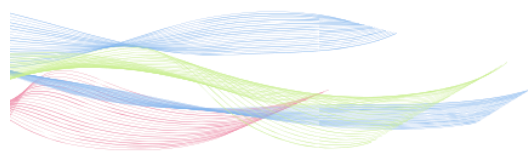
		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
1.	Ipari szerkezetváltás elősegítése				
1.1.	Városban működő foglalkoztatók növekvő hozzáadott értékének támogatása				
1.1.1.	Szakképzés – pályaorientáció	50	-	VMKIK	2021-2030
1.1.2.	Duális Képző Központ	100	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés	VMKIK, helyi cégek, képzők	2021-2022
1.1.3.	Gyártásszimulációs Központ	300	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció 2.1 A kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint előrehaladott technológiák bevezetése <u>Horizon Europe Program</u> 1. Egészség Prioritás Új eszközök, technológiák és digitális megoldások lehetőségének kihasználása az egészséges társadalom érdekében	PBN	2021-2025
1.1.4.	Jövő Park	300	<u>Északnyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna program</u>	Agora	2022

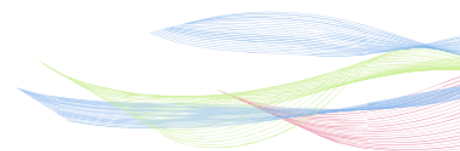
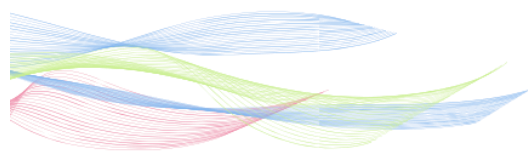
		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
1.1.5.	Nemzetközi Kutatóközpont	1.000	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció 2.1 A kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint előrehaladott technológiák bevezetése <u>Északnyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna program</u> <u>Horizon Europe Program</u> 1. Egészség Prioritás Új eszközök, technológiák és digitális megoldások lehetőségének kihasználása az egészséges társadalom érdekében; Innovatív, fenntartható és globálisan versenyképes egészségipar támogatása 2. Digitalizáció, Ipar és Űrprogram Prioritás Gyártástechnológia fejlesztése és digitalizáció elősegítése	PBN és PTE, ELTE, ÓE	2022
1.1.6.	Nemzetközi egyetemekkel együttműködés	300	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés 5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából <u>Északnyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna program</u>	ELTE, PTE, ÓE, PBN	2021-2027

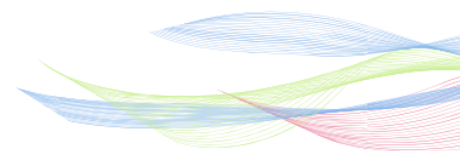
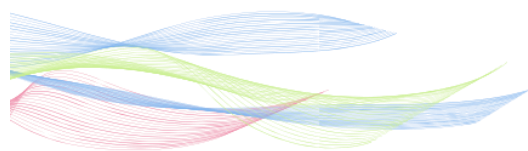
		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
1.1.7.	Iskolarendszeren kívüli egyéni oktatási, képzési programok	200	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés 5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából	ELTE	2022
1.1.8.	Vállalatvezetői fórum	-	-	Önkormányzat	
1.1.9.	Termék design központ	2.000	<u>Északnyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna program</u>	FALCO Zrt.	2022
1.1.10.	Digitális módszertani központ	300	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés 5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából	ELTE, PBN	2022
1.1.11	Start-up Kreatívipari Szolgáltató Központ	100	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció	Önkormányzat	2022
1.1.12.	Regionális központ építése	3.000	<u>Északnyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna program</u>	Széles konzorcium	2022-2025
1.1.13.	Tudományos ipari park infrastruktúra	3.500	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció 2.1 A kutatási és innovációs kapacitások megerősítése, valamint előrehaladott technológiák bevezetése <u>Északnyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna program</u>	Önkormány- zat	2023

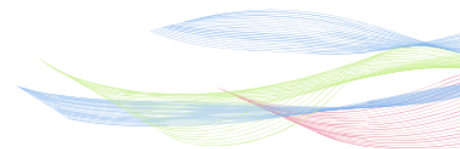
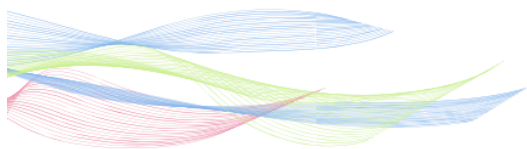
		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
1.2.	Egészségipari vállalkozások megtelepítése				
1.2.1.	Egészségipari fejlesztőközpont				
a.	Regionális Rehabilitációs Központ	300	<u>Humánfejlesztési Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Egészségügyi fejlesztések	PTE	2023
b.	Készségfejlesztő labor létrehozása	100	<u>Humánfejlesztési Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Egészségügyi fejlesztések <u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés 5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából	PTE	2021-2025

		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
1.2.2.	Egészségipari képzések és szemléletformálás				
a.	Segédápolói képzés	7 / év	<u>Vas Megyei Kormányhivatal</u> <u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció 2.2 Készségfejlesztés az intelligens szakosodáshoz, ipari átalakuláshoz és vállalkozáshoz <u>Humánfejlesztési Operatív Program</u> 4. prioritás tengely: Szociális fejlesztések	PTE	2021
b.	Egészségügyi mérnökképzés	300	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció 2.2 Készségfejlesztés az intelligens szakosodáshoz, ipari átalakuláshoz és vállalkozáshoz 5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés 5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából <u>Északnyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna program</u> <u>Humánfejlesztési Operatív Program:</u> 1. prioritási tengely: Egészségügyi fejlesztések	PTE/ÓE	2022

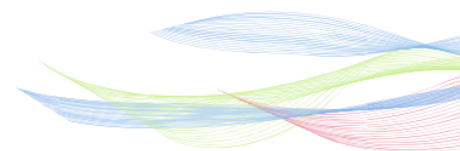
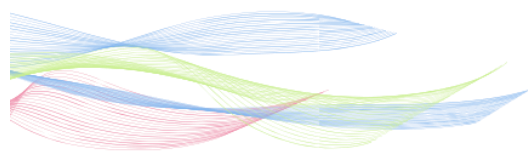

		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
c.	Nemzetközi egyedi mobilitás	10	<u>Erasmus+</u>	PTE	2022-2027
d.	Egyedi szakmai képzési programok	150	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés 5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából <u>Horizon Europe Program</u> 1. Egészség Prioritás Innovatív, fenntartható és globálisan versenyképes egészségipar támogatása	PTE/ÓE/ ELTE/PBN	2022-2027
e.	Laborban megvalósuló képzések	100	<u>Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program</u> 5. prioritási tengely: Felsőoktatás, szakképzés 5.1 Az oktatási és képzési rendszerek minőségének, eredményességének és munkaerőpiaci relevanciájának fejlesztése, a kulcskompetenciák – többek között a digitális készségek – elsajátításának támogatása céljából <u>Humánfejlesztési Operatív Program:</u> 1. prioritási tengely: Egészségügyi fejlesztések	PTE	2023

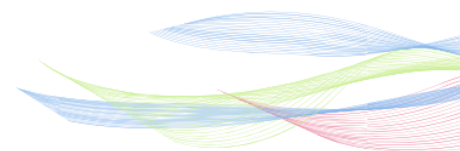
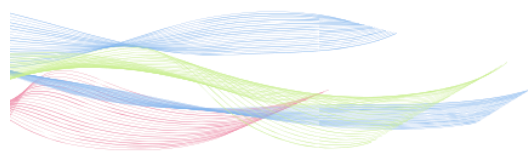

		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
1.2.3.	Regionális és határon átnyúló partnerségek	200	Saját forrás Interreg nemzetközi programok	Önkormányzat	2022-2028
1.2.4.	Befektetési nagykövet	-	-	Önkormányzat	2021

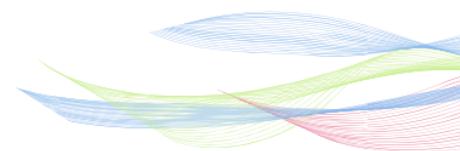
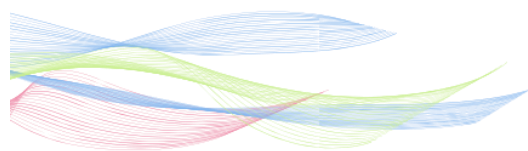

		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
1.3.	Infrastrukturális feltételek biztosítása – közlekedési infrastruktúra fejlesztése				
1.3.1.	Kapcsolódó útfejlesztések	240.000	<u>Mobilitás Operatív Program</u> 3. prioritási tengely: Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás	Önkormányzat	2022-2028.
1.3.2.	Iparterület multimodális fejlesztése	1.300	<u>Mobilitás Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése	Önkormányzat	2021-2022.
1.3.3.	Az iparterület közmű- infrastruktúrájának fejlesztése	7.000	<u>Versenyképes Magyarország Operatív Program</u> 1. prioritás tengely: Versenyképes megye – üzleti infrastruktúra fejlesztése <u>Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés	Önkormányzat	2021-től

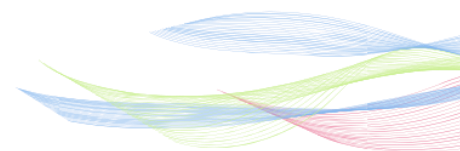
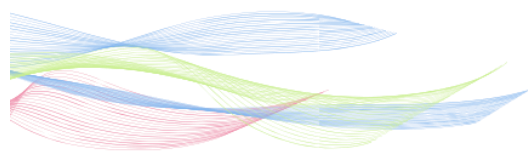

		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
2.	Zöld, intelligens város				
2.1.	Körforgásos gazdaság erősítése				
2.1.1.	Személetformálás és design	80 / év	<u>Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság 2.3 A körforgásos gazdaságra való átállás <u>Európai Zöld Megállapodás</u> Prioritás: Az ipar mozgósítása a környezetbarát és körforgásos gazdaság érdekében <u>Horizon Europe Program</u> 5. Klíma, Energetika és Mobilitás Prioritás Új eszközök Karbonsemleges megoldások ösztönzése Lakossági bevonás a karbonsemlegesség érdekében	Agora/Falco Vasivíz/ Önkormányzat	2022-től
2.1.2.	Hulladéktermelés csökkentése	200	<u>Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság 2.3 A körforgásos gazdaságra való átállás <u>Európai Zöld Megállapodás</u> Prioritás: Az ipar mozgósítása a környezetbarát és körforgásos gazdaság érdekében	Szomhull	2022-től

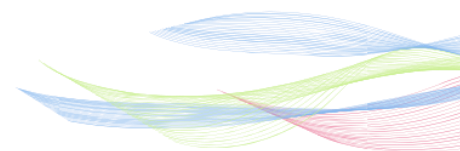
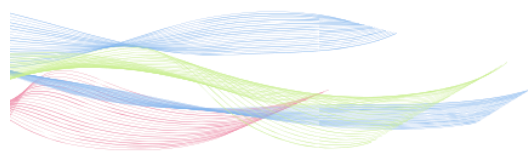

		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
2.1.3.	Zöld energetika	400	<u>Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program</u> 4. prioritási tengely: Megújuló energiagazdaság 4.2 A megújuló energiák ösztönzése Európai Zöld Megállapodás Prioritás: Energia- és erőforrás-hatékony építés és korszerűsítés	Szova Zrt.	2021-től
2.2.	Vízgazdálkodás	500	<u>Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program</u> 2. prioritási tengely: Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság 2.1 Fenntartható vízi közmű rendszerek 2.2 Települési zöld infrastruktúra	Vasivíz Zrt.	2021-től

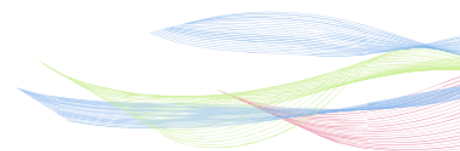
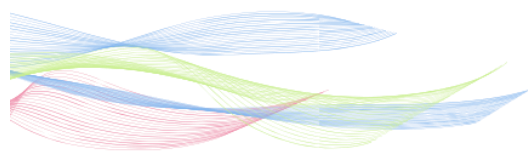
		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
2.3.	Városi hőtércék és ökomegoldások				
2.3.1.	Városi hőtércék	100	<u>Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program</u> 4. prioritási tengely: Megújuló energiagazdaság 4.4 Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	Önkormányzat	2022
2.3.2.	Természetalapú megoldások	300	<u>Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program</u> 4. prioritási tengely: Megújuló energiagazdaság 4.4 Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás <u>Horizon Europe Program</u> 5. Klíma, Energetika és Mobilitás Prioritás Új eszközök Karbonsemleges megoldások ösztönzése	Önkormányzat	2022-2025

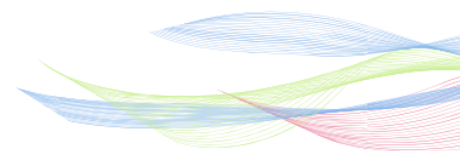
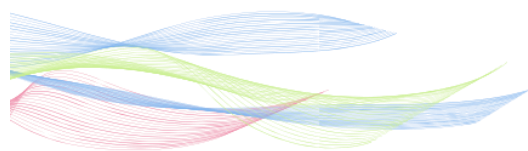
		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
2.4.	Zöld közlekedés				
2.4.1.	Kerékpáros közlekedés	2.000	<u>Terület- és Településfejlesztési Operatív Program</u> <u>Versenyképes Magyarország Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Versenyképes megye 1.1 Helyi gazdaságfejlesztés támogatása <u>Európai Zöld Megállapodás</u> Prioritás: A fenntartható és intelligens mobilitásra való átállás felgyorsítása	Önkormányzat	2025
2.4.2.	Zöld belváros				
a.	Zöld busz	1.000	<u>Mobilitás Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése <u>Horizon Europe Program</u> 5. Klíma, Energetika és Mobilitás Prioritás Új eszközök; Nulla károsanyag-kibocsátású közlekedés	Önkormányzat	2023
b.	Új vasúti megállók	3.000	<u>Mobilitás Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése 2. prioritási tengely: TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése 2.1 Az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens, biztonságos és intermodális TEN-T fejlesztése	Önkormányzat	2025

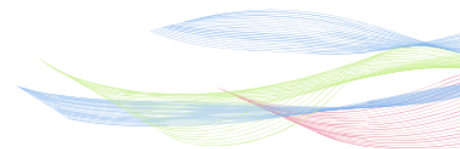
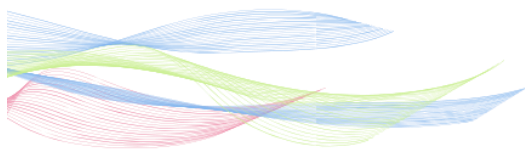
		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
c.	Hubok kialakítása	5.000	<u>Mobilitás Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése <u>Európai Zöld Megállapodás</u> Prioritás: A fenntartható és intelligens mobilitásra való átállás felgyorsítása	Önkormányzat	2025
2.4.3.	Hidrogén mint alternatív lehetőség a közlekedésben	2.000	<u>Mobilitás Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése 3. prioritási tengely: Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás 3.2. Fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliens, intelligens és intermodális nemzeti, regionális és helyi mobilitás kialakítása <u>Európai Zöld Megállapodás</u> Prioritás: A fenntartható és intelligens mobilitásra való átállás felgyorsítása <u>Horizon Europe Program</u> 5. Klíma, Energetika és Mobilitás Prioritás Új eszközök Karbonsemleges megoldások ösztönzése	Önkormányzat	2024

		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
2.5.	Okos város mintaprojektek				
2.5.1.	Szenzoros parkolás és app	350	<u>Versenyképes Magyarország Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Versenyképes megye 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása <u>Horizon Europe Program</u> 5. Klíma, Energetika és Mobilitás Prioritás Új eszközök Intelligens, biztonságos, elérhető közlekedési rendszerek fejlesztése	Önkormányzat	2021-
2.5.2.	Levegőminőség- és zajfigyelés	250	<u>Versenyképes Magyarország Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Versenyképes megye 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása <u>Horizon Europe Program</u> 5. Klíma, Energetika és Mobilitás Prioritás Új eszközök Intelligens, biztonságos, elérhető közlekedési rendszerek fejlesztése	Önkormányzat	2021-
2.5.3.	Gyalogosvédelmi rendszer	200	<u>Versenyképes Magyarország Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Versenyképes megye 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása <u>Horizon Europe Program</u> 5. Klíma, Energetika és Mobilitás Prioritás Új eszközök Intelligens, biztonságos, elérhető közlekedési rendszerek fejlesztése	Önkormányzat	2020-

		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
2.5.4.	Parkfenntartás monitoring	150	<u>Versenyképes Magyarország Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Versenyképes megye 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása <u>Horizon Europe Program</u> 5. Klíma, Energetika és Mobilitás Prioritás Új eszközök Intelligens, biztonságos, elérhető közlekedési rendszerek fejlesztése	Önkormányzat	2022-
2.5.5.	Digitális ikertestvér	250	<u>Versenyképes Magyarország Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Versenyképes megye 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása <u>Horizon Europe Program</u> 5. Klíma, Energetika és Mobilitás Prioritás Új eszközök Intelligens, biztonságos, elérhető közlekedési rendszerek fejlesztése	Önkormányzat	2023
2.5.6.	Egészségügy és idősgondozás támogatása	500	<u>Versenyképes Magyarország Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Versenyképes megye 1.3 Helyi és térségi közszolgáltatások támogatása <u>Horizon Europe Program</u> 1. Egészség Prioritás Egészségmegőrzés dinamikusan változó társadalmi körülmények között	PTE/PBN/ Önkormányzat/ Pálos Károly Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Szolgálat	2021-

		Összeg (mio Ft)	Forrás	Felelős	Megvalósítás ideje
2.6.	Tudatos kereskedelem- és szolgáltatás-fejlesztés				
2.6.1.	Kereskedelem fejlesztése	-	<u>Üzleti források mobilizálása révén</u>	Önkormányzat	2021-től
2.6.2.	Rendezvények fejlesztése	100	<u>Versenyképes Magyarország Operatív Program</u> 1. prioritási tengely: Versenyképes megye 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások támogatása <u>Saját forrás</u>	Önkormányzat	2021-től
2.6.3.	Intelligens közösségi kártyarendszerek	50	<u>Saját forrás</u>	Önkormányzat	2021-2023

4. Stratégiai keretek

Miért van szükség a Szombathely2030 dokumentumra?

Az önkormányzat 2020. év elején elkészítette az **ötéves ciklusprogramját**, megbízásából zajlik az **Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS)** felülvizsgálata, folyamatban van a **Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv (SECAP)** és indul a **Fenntartható Mobilitási Terv (SUMP)** készítése is. Akkor miért van szükség még egy, a város jövőjét átgondoló tervre?

A ciklusprogramot, amelyben a helyi önkormányzati választásokat követően az önkormányzati ciklus városi költségvetést érintő fejlesztési elképzeléseit vázolja fel öt évre, az önkormányzat maga készítette. A másik három tervet külső szakértők készítik az önkormányzat megbízásából. Az ITS, a kezdődő új Európai Unió 2021-2027 közötti költségvetési ciklus időszakra tekint előre, a SECAP és a SUMP a fenntarthatóság elveit érvényesítő hosszú távú ágazati stratégiák közép és rövid távú akciótervekkel kiegészítve. Nem mindegy, hogy ezek a tervek milyen mértékben vannak összhangban egymással! Egy átfogó terv elkészítése tulajdonképpen belülről fakadó igény.

A Szombathely 2030 megfogalmazásának legfontosabb külső tényezője, hajtóereje, hogy a globálisan és lokálisan egyaránt jelentkező kihívások kezelésére megfogalmazott aktuális globális és európai keretstratégiák, az **ENSZ 17 Fenntarthatósági Célja (SDG17)** és az Európai Bizottság hivatalos, 2019. december 19-én közzétett programja, a **European Green Deal (EGD)** egyaránt 2030-ig tekintenek előre. Az EGD pénzügyi megvalósítását segíti a 2021-2027 közötti hétéves, 1.100 mrd EUR pénzügyi keretrendszer (**Multiannual Financial Framework**), amelyet a tagországok kormányfői 2020. július 21-én fogadtak el.

Ehhez a pénzügyi kerethez három úton juthatnak hozzá a kedvezményezettek:

1. Tagállamokhoz decentralizált alapok, pl. ERDF, ESF.
2. Tagállamok együttműködésével működtetett decentralizált alapok, pl. Interreg programok.
3. Tematikus alapok, közvetlen bizottsági felhívások pályázati rendszerein keresztül, mint pl. a Horizon Europe, a Digital Europe, vagy az Erasmus+ programok.

A **COVID-19** új helyzetet teremtett. A tagországok kormányfői szintén 2020. július 21-én fogadták el a 2021-2023 közötti időszakra a 750 mrd EUR keretösszegű **Next Generation EU** tervet, a világjárványt követő időszakban az európai gazdaság újraindítási tervét (Recovery Plan). Ebből 560 mrd EUR segíti az egyes tagországok újraindítási programjait. Ezek első változatát az egyes tagországoknak 2020. október 15-ig, a végleges változatot pedig 2021. áprilisig kell benyújtania az Európai Bizottsághoz. A pandémia okozta válság, gazdasági visszaesés mértékének és a gazdaság újraindulásának a függvényében a külső, döntően EU-s források mellett számolni lehet hazai kormányzati forrásokkal is, elősorban a Modern Városok Program, vagy az erőforrások függvényében más hazai kormányzati programok forrásaira.

A fentiek alapján a Szombathely2030 felkészülés a jelen évtized helyi kihívásaira a fenti eszközrendszer alkalmazásával. A dokumentum egyben tartalmazza a város Helyi Zöld Megállapodását és Újraindítási Tervét, amelybe integrálja az aktuális ciklusprogramot és az ITS felülvizsgálatát, valamint a helyi szükségletek alapján irányt ad a készülő SECAP és SUMP kidolgozásához.

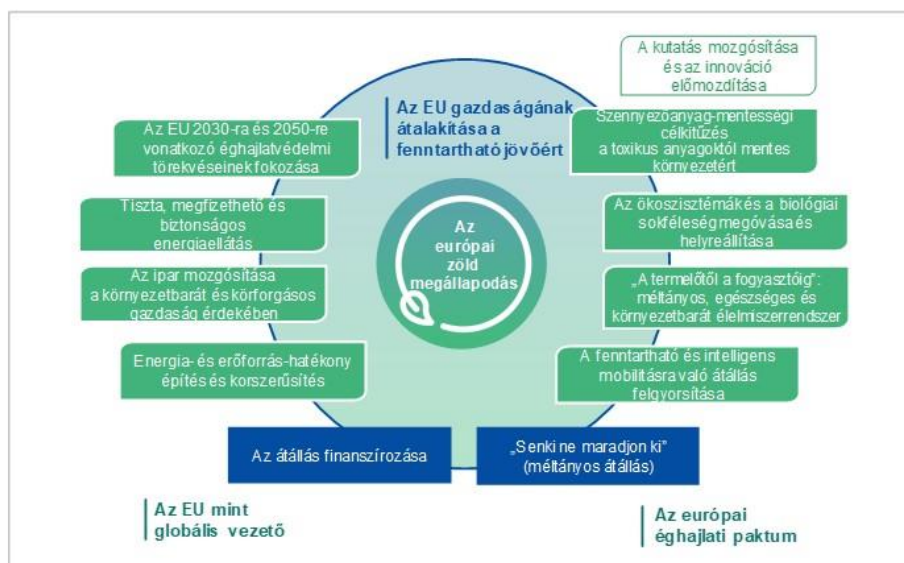
Szombathely2030 fejlesztési programjának szervesen kell illeszkednie az európai és hazai fejlesztési stratégiákhoz, programokhoz, illetve a helyi stratégiai programokhoz.

4.1. Európai programkeret

Az Európa Bizottság elnöke által meghirdetett, 2030-ig szóló program hat pilléren nyugszik¹:

- Európai zöld irányvonal
- Az emberek érdekeit szolgáló gazdaság
- A digitális kor igényeinek megfelelő Európa
- Európai életformánk védelmezése
- Európa globális szerepének erősítése
- Új lendület az európai demokrácia számára

Ez a gondolatiság határozza meg a következő 10 év fogalmi, stratégiai és finanszírozási kereteit. Meghatározó eleme az Európai Zöld Megállapodás², mely nyolc elemből épül fel.

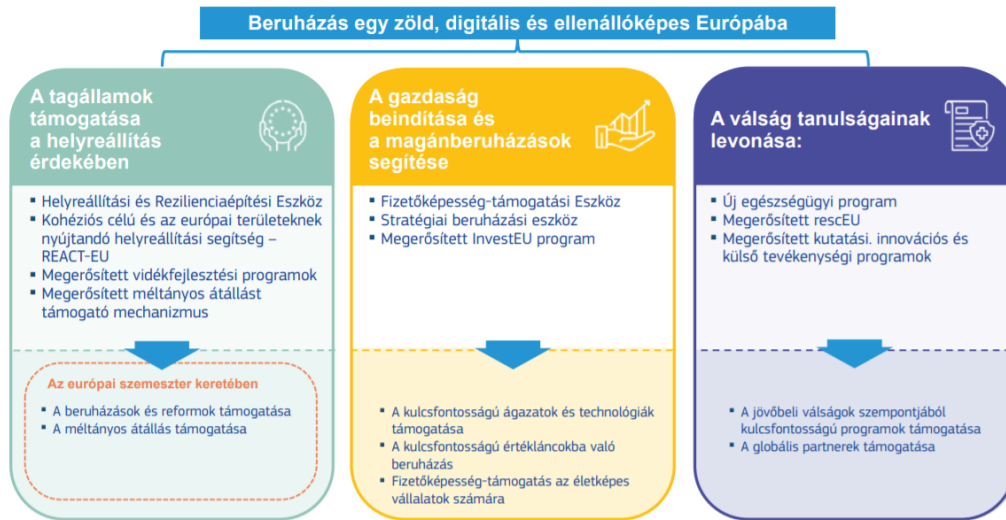

A második kiemelkedő hatású program a világvárvány hatásait mérsékelni célzó európai helyreállítási terv, az ún. Next Generation EU program. A programelemek országonként valósulnak meg, 2020 és 2027 között, elsősorban a kezdeti időszakra helyezve a hangsúlyt.

A terv három pilléren nyugszik, melyek a következők:

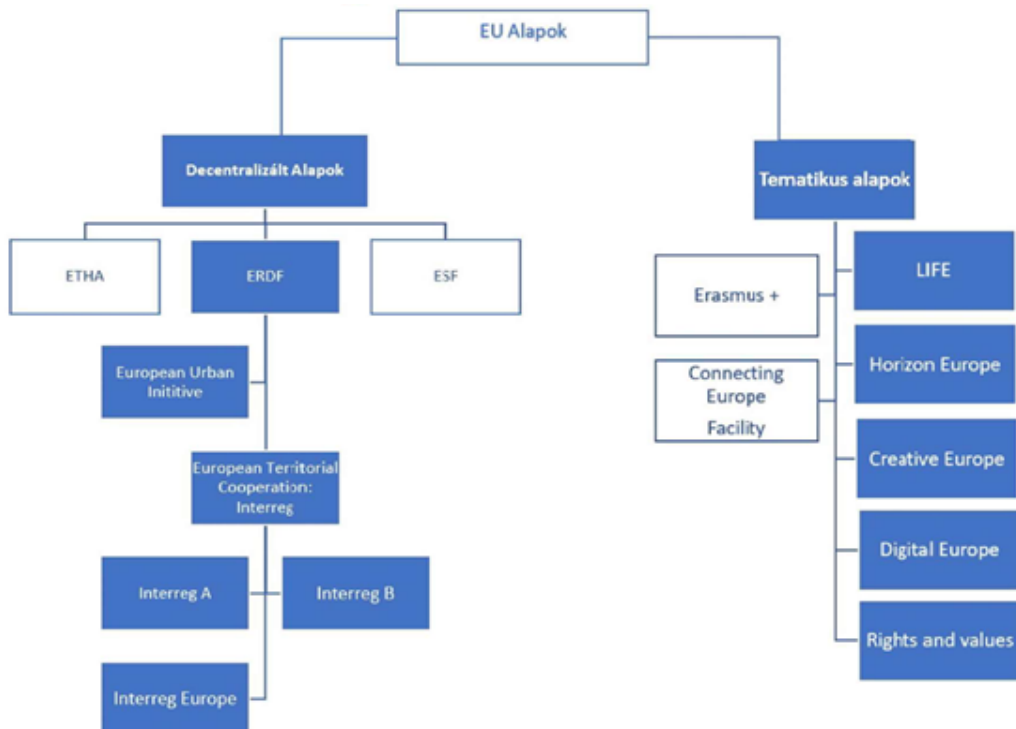
¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_hu.pdf

² https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0012.02/DOC_1&format=PDF

Forrás: Európai Bizottság

A közvetlen finanszírozású európai programok „hagyományos” rendszerének decentralizált és tematikus alapjai vannak. Valamennyi eleme releváns a Szombathely2030 programalkotás szempontjából. Az összetevőket az alábbi ábra szemlélteti:

4.2. Hazai programkeret

Magyarország 2020 végéig készíti el és tárgyalja az Európa Bizottsággal az ún. Partnerségi Megállapodást – melynek fő célja Magyarország versenyképességének növelése -, mely rögzíti a célokat, kereteket a 2021-2027-es időszakra. A programtervezetben megfogalmazott célkitűzések:

1. Gyarapodó, egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes népesség.
2. Csúcstechnológiájú, innovatív, magas hozzáadott értéket előállító Magyarország, a magyar termelési kultúra XXI. századi újjászületése.
3. Energiafüggetlen Magyarország, tiszta és biztonságos környezet.
4. Gyors és kényelmes közlekedés, elérhetőség javítása az országban és a Kárpát-medencében.
5. Vonzó vidéki életmód.
6. A Kárpát-medencei régió nemzetközi versenyképességének növelése.

Az egyes szakpolitikai célkitűzések illeszkedése az Európai Unió céljaihoz, és ezek Szombathely2030 számára releváns kulcselemei:

1. Intelligens Európa – a kutatási és innovációs ökoszisztéma nemzetközi színvonalra fejlesztését, a vállalkozások fejlesztését és a közszolgáltatások digitalizálását jelenti a körforgásos gazdaság elemeinek alkalmazásával.
2. Zöldebb, karbonszegény és ellenálló Európa – a gazdaságosan és környezetileg is fenntartható energiatermeléssel és biztonságos hálózatokkal, intelligens megoldásokkal, megújuló és bővülő kapacitású közművekkel, tisztább üzemű városi közlekedéssel (...) segíti a klíma- és környezetvédelmi célok elérését.
3. Jobban összekapcsolt Európa - gyors és kényelmes közlekedés összekapcsolt, új generációs infrastruktúrájának megteremtése.
4. Szociális Európa - a gyarapodó, egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes társadalom létrehozása.
5. A polgárokhoz közelebb álló Európa – releváns kulcselemei az Átfogó városfejlesztési programokkal valósulnak meg a városokban és funkcionális vonzáskörzeteikben. Gazdaságfejlesztési célú térségi fejlesztési programok a helyi erőforrások kihasználásával.

A Szombathely2030-nak valamennyi tervezett operatív programhoz csatlakoznia kell -

Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program, Zöld Infrastruktúra Operatív Program, Mobilitás Operatív Program, Digitális Megújulás Operatív Program, Humánfejlesztési Operatív Program, Versenyképes Magyarország Operatív Program.

A Partnerségi Megállapodás kiemelten foglalkozik a közvetlen források elérésének ösztönzésével és támogatásával. Ahogy fogalmaz, „kiemelt jelentőségű a projektgazdák felé nyújtott szolgáltatások korszerűsítése, illetve ahol hiányoznak, azok kiépítése”.

4.3. Helyi releváns programkeret

Ugyanígy meghatározó a Ciklusprogram által megfogalmazott ötéves célkitűzés. A „Holnap Városa a Jelen Valósága” program úgy kíván a társadalmi és gazdasági fejlődés motorjává válni, hogy biztosítja a biztonságos és környezetbarát mobilitás feltételeitől kezdve a megújult játszótereken és tiszta parkokon át a széles körű és nyílt partnerségen keresztül a modern korszakhoz igazodó üzleti ökoszisztéma rendszerét. A program alapvetően 4 pilléren nyugszik: közlekedés, oktatás és kultúra, egészségügy, szociális területek és sport, valamint a gazdaság. A közlekedés területén elsődleges szempont a több ezer autóval kibővült, a meglévő infrastruktúrát megterhelő városi forgalom optimalizálása. Ennek érdekében átfogó közlekedési koncepció készül, már kitekintéssel azokra a lehetséges intelligens megoldásokra, melyek fejlesztési források fokozott abszorpciójára teszi alkalmassá Szombathelyt. Az ötéves ciklus végére a város részben megújult, környezetbarát közösségi közlekedéssel, racionálisan átszervezett forgalomirányítással, a kerékpáros közlekedés kibővítésével és minőségibb úthálózattal fog rendelkezni. Az egészségügyben a Markusovszky Kórház és a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kara jelenti azokat a pilléreket, melyekre mind a lakosság, mind pedig a városvezetés hosszú távon építeni tud. A várólisták csökkentésére vonatkozó erőfeszítések mellett a fejlesztések ösztönzése, a munkahelyteremtésre történő átváltása fontos eleme a városi programnak.

A társadalmi és gazdasági programban két olyan terület van, melyek horizontálisan áthatják az összes elemet – az okos város megoldások és a digitalizáció. Az okos város – smart city kiemelt megvalósítási területe a közlekedés (pl. okos parkolás, intelligens közlekedési lámpák) és az egészségügy (egészségügyi távfelügyelet, integrált egészségügyi ellátás).

Szombathely Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiója és Integrált Településfejlesztési Stratégiája a prioritások között szerepelteti többek között az ipari munkahelyteremtést a képzett munkaerő számának növelésével, a társadalmi szolgáltatások (nevelés, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport és rekreáció) infrastruktúráinak

fejlesztését, a hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítését, az önkormányzati tulajdonú barna mezős területek rehabilitációját komplex városfejlesztési akciókkal, a közlekedésből, fűtésből, épület klimatizálásból származó légszennyezettség, CO₂ kibocsátás és energiapazarlás csökkentését, a városi klíma javítását a vízfelületek és zöldfelületek rendszerének komplex fejlesztésével, valamint nem utolsósorban nevesíti az okos város fejlesztéseket.

A fiatal, magasan képzett munkaerő arányának növelését eredményesen szolgálja a városban folyó egyetemi képzés, amelynek jelentős területe a városban folyó ipari termelési, valamint kutatási-fejlesztési tevékenység emberi erőforrásait nagy arányban biztosító, piacképes tudást adó mérnökképzés, valamint az egészségügyi képzés.

A jól képzett, növekvő számú népesség munkavállalóként vagy versenyképes vállalkozóként biztosítja a legfejlettebb technológiát képviselő, Szombathelyen és várostérségében működő ipari és kereskedelmi nagyvállalatok, kkv-k és mikrovállalkozások humán erőforrását.